Taxa postală plătită în num. No. 224713—929.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj, Str. Baron L. Pop 10. Telefon: 9-77. Előfizetési árak: Havonta 110, negyedévre 320, félévre 600, egészévre 1200 lei. Külföldre: Havonta 2, negyedévre 6, félévre 12, egészévre 20 dollár. Hirdetések dijszabás szerint. Az „UJ KELET" az erdélyi és bánsági zsidóság egyetlen napilapja. Cikkeink utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

ÚJ KELET

ZSIDÓPOLITIKAI NAPLAP

Bérmentetlen leveleket nem fogadunk el. Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő Jámbor Ferenc. Bukaresti szerkesztő Hátszegi Ernő, Str. Matei Millo 7.

Ara 5 lei

Vasárnap, 1934 január 14.

5694. ÉV TÉBETH 27.

XVII. ÉVF. 10 SZÁM.

A békülékenység kormánya

Ha egyebünk nincs, legalább jelszavaink vannak. Hiszen a szines és meggyőző jelszavakkal sohasem takarékoskodott nálunk sem párt, sem kormány.

Volt már szakértők kormánya, személyiségek kormánya, mig most Tatarescu vezényletével a békülékenység kormánya van soron.

Kétségtelen, hogy esztendők óta ez a leghatásosabb jelszó Romániában. Hiszen nincsen egyetlen épeszü ember sem az országban, aki ne óhajtaná a békét és ne kivánná azt, hogy szünne meg a pártok között az a késhegyremenő és durva háboru, amelynek évek óta szenvedő tanui vagyunk mindnyájan.

A szinajai merénylet miatt kirobbant megdöbbenés első napjaiban ugy látszott, hogy ez az a jelszó, amely nem lesz pusztában kiáltó szó, hanem engedelmes fülekre fog találni.

Ám mi mégis pesszimisták vagyunk.

Van ugyanis ennek a békülékenységnek egy igen sulyos akadálya.

Tudniillik, hogy a békét kináló liberális párt kormányon van, mig az azok a pártok, amelyeknek a békét kinálják az ellenzéki sors keserü kenyerét eszik.

Béke, igen lehetne. De nem igy. Valahogy ugy, ha a kormányon levő párt nemcsak a békét osztogatná, hanem felparcelláznä a hatalamat és a kormányzás felelősségét is.

Egy egészséges koncentráció utján. A mely egyszer és mindenkorra fölöslegessé tenné, hogy a pártok egymás ellen uszitsanak és valóban erős és tekintélyes kormánnyal ajándékozná meg az országot.

A Harmadik Birodalom válság-tünetei

A Harmadik Birodalom kétségtelenül a krizis jeleit mutatja. Nemcsak a kétség beejtően rossz gazdasági viszonyok miatt, nemcsak, mert vallásháborut idézett föl Hitlernek az az igyekezete, hogy ő legyen prófétája a német nemzeti vallásnak. Hanem főleg azért, mert Hitlerék sietnek leépiteni azokat az intézményeket és formákat, amiket a bolsevikiektől kopiroztak le. Elein te ugyanis az orosz rendszerrel rokonszenvező tömegek előtt azzal akarták megmutatni a kommunizmussal való rokonságukat, hogy különböző tanácsokba tömöritették a szakmákat. Nem is szólva arról az ázsiai módszerről, amit az oroszok már régen elhagytak, amit azonban Hitlerék feléléenkitettek és melegen tartanak ma is. Mindent próbálnak most visszacsinálni. Kivéve persze a terrort.

Attól félnek ugyanis, hogy az általuk elszegényitett német nép a rájuk kényszeritett bolsevizmust majd maga akarja gyakorolni, ahelyett, hogy — mint most — objektuma legyen Hitlerék nemzeti bolsevizmusának.

Minél inkább jelenkeznek a válság tünetei, annál nagyobb Németországban a szigoruság. A terror időszaka más körülmények között hetekig tarthat, Németországban még mindig folyamatban van. Ha a papok, akik rendszerint hozzáigazodnak minden uralkodó rendszerhez, ezuttal nem adták be a derekukat, annak ellenére, hogy a nemzeti szocializmus nem bolygatja meg a papi jövedelmeket akkor. A papok, mint az ország legintelligensebb rétege, nyilván felismerik a rendszer tarthatatlanságát és előkészitik utját a kiegyensulyozott társadalomnak. Ilyesmi volt lényegében a lutheri forradalom is, amely a haladást képviselte.

A krizis jelei megvannak: Hitlerék leépitik a formákat.

Amig aztán jön a válság és magát a lényeget épiti le.

Uj földrész

Byrd kapitány uj földrészt fedezett fel az Északi Sark végtelen hómezőin.

Egy uj földrészt és egy uj tengert ajándékozott az emberiségnek a bátor kutató, aminek azonban egyelőre senki sem látja semmi hasznát.

És talán éppen az a szerencse, hogy senki sem verseng az ujonnan felfedezett területek birtokáért, mert igy legalább elkerülhető lesz egy olyan véres és borzalmas „kultur"-expedició, amilyennel annakidején a spanyolok vették birtokukba Dél-Amerikát és irtották ki annak egyik ősi kulturáju népét: az aztékeket.

Őszintén szólva: az emberiségnek nem ujabb földrészek felfedezésére van sürgős szüksége.

Hiszen az eleddig felfedezett világrészekben is vannak tetemes nagyságu lakatlan területek, ahova fölös emberanyagot lehetne letelepiteni.

A baj azonban az, hogy a valóságban nincsenek is felesleges emberanyagok, sőt ugynevezett felesleges termelvények sincsenek, mert hiszen háromszor annyi gabona, gyapot és kávé se volna sok, ha minden dolgozó ember meg tudná vásárolni azokat.

Minden elismerés megilleti a világ bátor kutatóit, az Amundseneket, Sven Hedineket, Byrdeket. Nagy ősük: Kolumbus alapjaiban változtatta meg a világ és a civilizáció arculatát.

Ám ma már nem a földrajzi, hanem a társadalmi felfedezések szükségessége az aktuális.

A feladat ma nem az, hogy még eddig ismeretlen földrészekre cipeljük be az ismert és civilizált földrészek bajait, igazságtalanságait, nyugtalanságait és szenvedéseit, hanem az, hogy ezeket megszüntessük.

A Ma nagy felfedezői és korszakalkotói azok lesznek, akik hatalmas energiájukkal és a nagy emberi célokért hevülő célkitüzéseikkei képesek lesznek feltartóztatni egy fellobbanó és fertőző neo-barbarizmus továbbterjedését és egy tisztultabb demokráciával meg tudják adni az életre való jogot mindenkinek.

Államvédelmi minisztériumot létesit a kormány?

Bevezetik az iskolákba a preregimentális katonai kiképzést. Averescu és Lupu nem biznak a politikai kibékülésben

A minisztertanács eltiltotta az egyetemi hallgatóknak, hogy politikai csoportokban vegyenek részt

Bucuresti, január 13. (Az Uj Kelet tud.) Franasovici közlekedésügyi miniszter ma nyilatkozatot adott a sajtó munkatársainak. Nyilatkozatában főképpen az autonom intézetek megszüntetéséről beszélt. Kijelentette, hogy ezen intézetek megszüntetésével a kormánynak az a célja, hogy a kiadásokat csökkentse. Az autonom intézetek megszüntetése után ezeknek ügyeit egy egy bizottság fogja vezetni, amelyek két-három tagból fognak állani. Gondoskodás fog azonban történni arról, hogy az intézetek megszüntetése miatt ne legyen fennakadás az ügyek tovább vitelében.

Averescu és Lupu a kormány békeajánlatáról

Bucuresti, január 13. A Curentul mai számában folytatja az ellenzéki vezérek konzultálását a pártközi béke érdekében.

Averescu marsall nem volt hajlandó nyilatkozatot adni, közvetlen környezete azonban tolmácsolta a marsall álláspontját, amely szerint a kormány minden, az ország érdekében álló kérdésre mindig meg fogja találni a hazafias ellenzéket a maga helyén. A marsall környezete azonban azt hiszi, hogy a politikai harc aligha fog elülni és a parlament tanácskozásai ezt a harcot még jobban ki fogják élezni.

Igen érdekes Lupunak a nyilatkozata, aki rámutatott arra, hogy ő amikor Vaida bukása után királyi audiencián jelent meg, már akkor egy semleges választási kormány alakitását ajánlotta az uralkodónak, amely hivatva lett volna tiszta választásokat lefolytatni. Lupu szerint a belpolitikai atmoszférát a választási prémiumért folyó pártok közötti harc mételyezi meg a legjobban. Tanácsát nem hallgatták meg és ennek az az eredménye, hogy a most lefolyt választások következtében még mindig számos polgár nyomja a kórházi ágyat. A seb még most is nagyon nyilt és gyógyitani csak ugy lehet, ha a kormány a legsürgősebb teendő elvégése után nyomban lemond és átadja a helyét egy semleges kabinetnek, amely szabad választásokat tartana s az igy kialakuló parlament hü képviselője lenne az ország közvéleményének.

Egyetemi hallgatók semmiféle csoport tagjai nem lehetnek

Bucuresti, január 13. Tegnap este minisztertanácsot tartott a kormány, amelyen Tatarescu miniszterelnök üdvözölte Titulescut, aki először vett részt az uj kormány tanácskozásain. Titulescu válasza után a minisztertanács megvitatta azokat az intézkedéseket, amelyeket a rend és nyugalom biztositására kiván eszközölni és amelyek alkalmasak lesznek a szélsőséges mozgalmak megfékezésére és elfojtására.

Kimondotta a minisztertanács, hogy az egyetemi hallgatók semmiféle politikai csoportnak tagjai nem lehetnek és manifesztációkat csak az illetékes tanügyi hatóságok beleegyezésével tarthatnak. Megbizta a kormány a közoktatásügyi és hadügyminisztereket egy olyan törvényjavaslat előkészitésével, amely az iskolákba bevezeti a preregimentális katonai kiképzést, ami a nemzeti fegyelem ügyében szervezi meg az ifjuságot. Ehhez a munkához kérni fogja a kormány az egyházak és az iskolák támogatását is és megfelelően módositani fogják az egyetem szabályzatát.

Végül Victor Antonescu igazságügyminiszter referátuma kapcsán a miniszter tanács behatóan megvitatta az uj államvédelmi törvény alapelveit.

Victor **Antonescu** igezságügyminiszter tudvalevően tegnap a minisztertanács elé terjesztette az állam védelméről szóló törvényjavaslatot. A javaslat az anarchisztikus mozgalmak letörésére irányul és a hasonló csehszlovák törvény alapján készült, amely meglehetősen bevált. A javaslat magában foglalja a sziguranca reorganizálását is. Az államvédelmi pereket gyorsitott eljárással fogják lefolytatni, az államvédelmi hivatalnál jól felkészült tisztviselőket fognak beosztani. Valószinü, hogy egyidejüleg államvédelmi minisztériumot is létesitenek, amelynek keretébe fog tartozni a rendőrség és a sziguranca. Az igazságügyminiszter ebben az ügyben ma hosszabb megbeszélést folytatott Vladescu semmitőszéki tanács elnökkel, Ganeval, a legfőbb törvényhozó tanács elnökével és Procop Dumitru főügyésszel.

VILÁG TÜKRE

Palesztina a számok tükrében

Irta: Dr. N. M. Gelber

Az alábbi rendkivül aktuális és tanulságos cikket dr. N. M. Gelber küldte be hozzánk, aki most a jeruzsálemi Keren Hajesszód főiroda megbizásából Erdélybe érkezett az idei kampányt vezetni. Készséggel közöljük dr. Gelber cikkét, mely bizonyára érdeklődést fog kiváltani.

A politika mindig az a témakör volt, amely az embereket legjobban érdekelte. Ezért a politikai problémák mindig elhomályositották a többi kérdéseket. Nem csoda, ha ez a jelenség nálunk, zsidóknál is tapasztalható. Ahogy a zsidó sajtóban valaminek politikai ize van, már hangosak a szakértők, akiknek kirohanásaiban elvesznek a mindennapi élet kis problémái és kérdései. A „turista vadászatok" és az alija korlátozása, ezek a kérdések foglalkoztatták a zsidókat az utóbbi hetekben. Nehigyjük azonban, hogy mindezek azért érdekelték őket, mert talán fájt nekik hogy testvéreink nem mehetnek Erec Jiszraelbe.

Igy töltik meg a zsidó sajtót az utóbbi hetekben az „alija" és az abból hajánál fogva előráncigált politikai lépések, a tiltakozógyülések és Jabotinsky peticiós akciójának kommentárjai.

Palesztina valóságos képe ezzel szemben, az ő nagyszerü zsidó teljesitményeivel, háttérbe szorul. Pedig éppen most érdemes az igazi dolgozó Palesztinát, ahogyan az a számok száraz tükrében mutatkozik, megismerni. A számok világa száraz, sőt unalmas. Nem ismeri a fellengősséget de az okoskodást sem. Amit mutat az, biztos, világos és megmásithatatlan.

Ha Palesztinát a számokon keresztül nézzük, ugy egészen világos lesz előttünk, hogy mai poziciónk sokkal erősebb, mint azt egyes „politikus"-ok állitják. Rideg számok igazolják előttünk beszédesen, hogy mi zsidók Erec Jiszraelben olyan tényező lettünk, amely nélkül nem lehet egykönnyen elhaladni. A politikának pedig mindig az adott viszonyokhoz kell alkalmazkadnia, melyeknek bázisát viszont számok alkotják. Palesztinában a zsidóság már „valami", amivel a politikának sőt éppen a brit birodalmi politika kell és fog számolni.

Kezdjük a népesedési mozgalommal. A világháboru befejezésekor (1918) 56.000 lelket számláltunk, az 1922-i állami népszámlálás szerint 83.000-et, az 1931i számlálás szerint 175.000 mig ma 240.000 zsidó lélek él Palesztinában. Tehát 1918-1933 évek alatt számuk 190.000 el növekedett. Tel Avivban 1911-ben 550 zsidó lelket számláltak, 1917-ben 1837, 1933 szeptember végén pedig 75.000 lakóst. Haifában pedig 1922-ben 6000 a zsidó lakosság száma, 1933 szeptember végén 22.000 — vagyis ebben az oly fontos kikötővárosban már 38 százalékát tesszük ki az összlakosságnak.

A népesedési mozgalommal szorosan összefügg a bevándorlás problémája, melv számokban igy alakul:

1920-tól, 1933 augusztusig 138933 zsidó jött az országba, kivándorolt ezen idő alatt 30.567 „ bennmaradt tehát az országban 108.366 zsidó lakós. Ezzel szemben 1932-ben 15908 zsidó jött Palesztinába, mig 1933 első 8 hónapjában 16054 lélek vándorolt be. Németországból az év első felében kb. 8000 emigráns érkezett. Ezek a számok csak azokat tüntetik fel akik certifikattal, vagy más bevándorlási engedéllyel jöttek az országba.

Nem kevésbé érdekesek azok a számok, melyek Palesztina pénzügyeit is

mertetik s egyuttal a palesztinai „prosperity"-t tárják elénk. Mig az 1920—21 es években az állam bevételei 1,137.000 fontot tettek ki, a kiadások viszont 1,260.000 fontra rugtak, tehát egy 123 ezer fontos deficit mutatkozott, addig 1932—33-ban az állam 3,016.000 fontot vett be s csak 2,516.000 font kiadása volt, kerek félmilliós feleslegge1. Az el mult decenniumban az államháztartás összesen egy 1,100.000 fontos felesleget ért el, amellett nem szabad elfelejteni, hogy Palesztinában ismeretlenek a tö bbi országokban bevezetett adók. A költségvetési feleslegek az export és import forgalom eredményei, amely fő leg a zsidó lakosságnak és az ország nak a zsidó munka által fokozott gazdasági kapacitása javára szolgálnak. Igy eljutottunk az import-export fejezethez, amelynél kitünik, hogy Palesztina nagy importszükséglete ellenére évről-évre nagyobb kiviteli indexet mu tat fel. Bizonyitéka az az országban egyre erősödő ipar és kereskedelem életképességének. 1928-ban E. J. 1,487 ezer 207 font értékü árut exportált, 1932-ben már 2,381,491 font értékben, ami egy 809,430 font összegü tehát nem megvetendő javulást jelent. Im port tekintetében emlitésre méltó, hogy 1928-ban 6,770.818 font értékü áru jött be, 1932-ben pedig 7,768.920 font érték ben, ami 1.828.920 font emelkedést je lent s ez a fokozódó bevándorlást tekin tetbe véve, természetesnek látszik. Im portban Románia a fabehozatal legfon tosabb területe.

Ami a gazdasági fejlődést illeti, ál landóan a mezőgazdaság fejlődését eme lik ki. Számok tanuskodnak viszont ar ról, hogy legalább ilyen mértékben fej lődött ki főleg az ipar az 1928—1932 években. Mig 1928-ban az országban lé vő ipari és gyári vállalkozások száma 3505 volt, 1930-ban 2688 volt a csak zsidó vállalkozás 11349 munkással, 620 ezer összmunkabérrel, továbbá 3 millió 362 ezer font befektetéssel és 2,120.000 font értékü gyártással. 1933 nyarán már 3132 zsidó vállalkozás működik 16.780 munkással, 2,690.000 font értékü összbérrtl s nyersanyaggal. A tőke be fektetés összege 4,630.000 font, a pro dukció értéke pedig 3,590.000 volt. Ezek a számok nemesak azt mutatják, hogy 1930 óta a zsidó ipar 25 százalékkal, a munkásság száma 55 százalékkal, a ter melés 40 százalékkal emelkedett, ha nem egyuttal a zsidó munkás életstan dardjának megismeréséhez is érdekes adatot nyujtanak.

A mezőgazdaság, amely már egy 50 éves fejlődésre tekinthet vissza csak a világháboru után mutat egy ilyen hir telen fejlődési vonalat. 1917-ben a zsidó lélekszám a kolóniákon 12077, 1931-ben már 46.400, az ott foglalkoztatott mun kások száma pedig 1917-ben 800, most 15.000. Ha egyeseknek ezek a számok alacsonyértékü eknek tünnek, ne felejt sük el, hogy qualitativ vonatkozásban egyedülállóan a zsidóságon belül. Egyet len zsidó telepitési kisérlet I. Sándor tól Argentinán keresztül Birobidzsánig nem tudja ezt a talajba gyökeret vert zsidó paraszt számot felmutatni. És ez egymagában, történelmi szempont ból nézve, az Erec Jiszraelben végzett cionista építőmunka történeti örökérté két biztositja.

A zsidó kolóniák tervszerü gazdasági prosperitása (A Keren Kajemeth terü letén levő kolóniák, melyeket a KH rendezett be) az alábbi számokban mu tatkozik:

A „Tenuva" utján eladott termékek

1929-ben	96.211.— fontot
1933-ban	200.000.— fontot

eredményeztek. A tojástermelés 1928-ban 356,206 darabot, 1933-ban 3.828.744 darabot eredményezett. Ugyanilyen arányban fejlődnek a mezőgazdaság többi ágai is.

Végül a narancsexportot emlitjük. 1917-ben 307.000 ládát exportáltak, mi vel szemben 1932-ben 4,210.000 ládát 1.701.000 font értékben szállitottak a különböző országokba.

A számokat befejezendő néhány szó essék a házépitésről. Az 1926—932- es években házépitéseknél főleg Tel-Aviv ban és Haifában 12,360.000 fontot invesz táltak. Tel-Avivban 1931—1932 ben 910.000 ezer fontot, Haifában 531.000 fontot invesztáltak. Ezzel szemben 1933-ban nagy összegeket invesztáltak házépitésbe Jeruzsálembe, amely kö rülbelül kétség kivül fővárosunk ter jeszkedését és fejlődését fogja magá val hozni.

Az eddig felsorolt számok megdönt hetetlenül bizonyitják a zsidó Erec Jisz rael életképességét, amelynek egyedül köszönhető az ország gazdasági fellen dülése. Önmagában a tény, hogy Pa lesztina az utolsó néhány hónapban több mint 30.000 zsidót vett fel, nagy teljesitmény, amely minden ember fi gyelmét lekötette. A külső nehézségek ellenére Erec Jiszrael halad előre és megteremti a zsidó otthon alapjait, melynek megvalósitása egyedül és ki zárólag rajtunk mulik.

Meglevő poziciók megerősitése, ujabb gazdasági poziciók megszerzése az elő feltételei a politikai céloknak, amelyek nélkül a célok csak üres jelszavak ma radnak. Minél többet épitünk Paleszti nában, annál nagyobbak a politikai sánszaink. A számok Palesztinája meg teremti a zsidó otthont Erec Jiszrael ben.

Tartós békét és nyugodt atmoszférát teremt meg a Titulescuval megerősödött kormány

A politikai pártoknál egyre nagyobb hajlandóság nyilatkozik meg békés és harmónikus együttműködésre

Bucuresti, január 13. December 29-én este 10 órakor dördült el a revolvergolyó, amely kioltotta a liberális párt szemefényének, Jon Ducának az életét. A merénylet hire olyan konsternációt keltett, amely napokon keresztül megbénitotta az ország szivdobogását. Mintha Ducában az ország egyik főütőerét érte volna a gyilkos golyó.

Azóta a nagy román államférfiu a hó fehér leple alatt alussza örök álmát. A medréből kizökkent államgépezet lassanként működésbe jött.

Tatarescu miniszterelnökké való dezignálása a szenzáció erejével hatott. A legfelsőbb alkotmányos faktor gesztusát benfentesek azzal magyarázták, hogy a nehéz idők komplikáli és váratlanul ható problémáit csak fiatal energiák, gyorselhatározó erők képesek megfelelően meg oldani.

A 46 éves miniszterelnök nemrég a rádió mikrofónján keresztül intézett felhivást a román ifjusághoz, amelyet óva intett a szélsőséges kicsapongásoktól, de alig pár nap telt el s ennek az ifjuságnak egy képviselője tettével rámutatott arra, hogy a szavak nem elegendők ahhoz, hogy az ország nyugalma helyreállittassék.

Szavak helyett tettek

Tatarescu miniszterelnök tehát szavak helyett tettekkel igyekezett pótolni azt, amit ő maga is és elődei elmulasztottak.

Az uj kormány szinte leküzdhetetlen feladatok elvégzése előtt állott az uj év vérrel befecskendezett küszöbén. Mindenekelőtt a külföldről visszatért Titulescu rezerváltsága okozott sulyos akadályokat. A külföld maga is rezerváltan fogadta az uj kormányt. A külföldi sajtóban a legfantasztikusabb álhirek láttak napvilágot a romániai viszonyokról.

Ha Titulescu kimaradt volna

A kisantant köreiben és a francia sajtóban óriási feltünést keltett az a tény, hogy Titulescu eskütétele folyton halasztást szenvedett. Konkrét hirek jelenek meg arról, hogy Titulescu nem lép be a kormányba, mert bizonyos feltételeit nem teljesitették. Románia szövetségesei aggódva figyelték a belpolitikai fejleményeket, amelyek sulyosan befolyásolhatták volna az utóbbi idők nemzetközi béke törekvéseit, ha Titulescu kimaradt volna a román kabinetből. Titulescu, akit ma a balkáni paktum legjelentősebb alakjának s a kisantant legfontosabb faktorának tekintenek s aki Délkelet-Európában a francia orientáció legfőbb letéteményese.

Biztosan komplikációk követték volna Titulescunak a kabinetből való kimaradá sát, ezek a komplikációk a tegnapi nappal eliminálódtak. Titulescu, hü adjutánsával, Savel Radulescuval együtt belépett a kormányba és ezzel ugy belmint külföldön alátámasztotta a Tatarescu-kormány autoritását.

Titulescu, aki diplomáciai tevékenységében az utóbbi hónapok folyamán önmagát multa felül s aki az európai politikában olyan tényezővé vált, aki nélkül sok minden másként fordulhatott volna, különösen ma a román belpolitikának százszorosan pótolhatatlan tényezője. Ezért sikerült neki elérni ebben a belpolitikában néhány nap alatt olyan eredményeket, amilyeneket hosszu időn keresztül sem Maniu, sem Vaida, sem Iorga, sem Duca, sem a többi román politikusok nem érhettek el.

Tartós rend és béke jegyében

A román belpolitika nyugvópont felé közeledik.

Ami a rendet s a nyugalmat illeti, meg lepetések legalább is egyelőre ki vannak zárva. Ha a kormány nem engedi ki kezé ből a gyeplőt, amelyet egyelőre elég jól megfogott, akkor a rend tartós lesz. Beigazolódott, hogy az ország lakosságának a zöme mélyen megveti a németországi recepttel dolgozó jobbszélső elemeket és igy a hatóságok munkája jelentősen meg van könnyitve. Természetesen szükséges, hogy ezek a hatóságok teljesitsék a kötelességüket s ha közöttük akadnának a rendbontókkal szimpatizáló elemek, ezek el legyenek sürgősen távolitva. A kormány egyébként ebben az irányban is megtette az első lépéseket.

Rövidesen megnyilik a parlament. Ugy látszik, hogy a béke jegyében kezdi meg munkáját. A miniszterelnök meglátogatta az összes pártvezéreket, a legkisebbtől a legnagyobbig. Békét kért, hogy az ország érdekében együtt dolgozhassanak.

Még elérjük, hogy a romániai pártok békében éljenek majd egymással, akár csak a franciaországiak vagy az angliaik

(h. e.)

Minden nő az ELLA kozmetikai intézetbe jár,

ahol szépség. és bőr. ápolást, valamint ál talános és helyi **test fogyasztást** a legujabb módszerrel vé geznek. Mérsékelt árak. Olcsó bérlet rendszer. **Cluj, Calea Regele Ferdinand 11. I. emelet.** Gólya áruház palotájában.

A Szovjet rövidesen megnemtámadási szerződést köt az Egyesült Államokkal

Orosz-francia tárgyalások kezdődnek a cári rezsim adósságainak elismertetésére

London, január 13. A Daily Express szerint a szovjetben meg van a hajlandóság arra, hogy megnemtámadási szerződést kössön az Egyesült Államokkal. Ha ugy fogják találni, hogy ilyen egyezmény kedvező hatással lehet a világbéke fenntartására, meg is fogják kötni.

Egyidejü párizsi jeuentés szerint lehetségesnek tartják, hogy közelebbről meg fognak kezdődni az orosz-francia tárgyalások a régi cári rezsim adósságainak elismertetésére.

Az angol sajtó a mandatárius hatalom Palesztina-politikájáról

A „Near east and India" megértést kér a cionistáktól a kormány politikája iránt

London, január 13. Az angol sajtó az utóbbi időben igen behatóan foglalkozik a cionizmus kérdéseivel. A „Near East and India", január 4-i számában az angliai cionista föderáció konferenciájával foglalkozik, melyről az Uj Kelet is részletesen beszámolt annakidején. A lap több bek között a következőket irja:

„Az angol cionista föderáció évi konferenciáján különös jelentőséget kölcsönöz dr. **Weizmann beszéde**, melyben figyelmezteti a cionista mozgalmat, hogy nem jó játszani Nagy-Britannia tradicionális barátságával. Dr. Weizmann rámutatott arra hogy Nagy-Britannia ma az egyedüli a nagy nemzetek sorában, mely mint egy fellegvár áll az antiszemita törekvések és mozgalmak viharával szemben. Ez a figyelmeztetés olyan időben hangzott el, amikor a támadások légiója vonult el az angol és a palesztinai kormány ellen, a zsidó szószékek és zsidó sajtó részéről. Nem lehet kétséges, hogy az angol kormány nem fogja eltériteni szigoruan pártatlan és józan politikájától semmilyen fenyegetés, vagy hizelgés. Fennáll azonban a kérdés, hogy a palesztinai közigazgatás zsidó szempontból is simábban dolgozhatna, ha az állandó támadások és izgatások helyett elismerés kisérné a kormány törekvéseit. Az összes feleknek mindent el kell követniök, hogy a helyzetet ugy lássák, mint ahogy azt más látja.

Nagy-Britannia ugy véli, hogy nagyobb nehézségek nélkül meg tudja érteni a cionista álláspontot. Ezzel szemben sehol sem látjuk a törekvést arra, hogy a cionisták is felismerjék Anglia álláspontját és azt, hogy a rohamos fejlődés utjában álló nehézségeket figyelembe kell vennie. Azzal, hogy cionisták nem akarják látni ezeket a nehézségeket, azok távolról sem lesznek kisebbek, de a cionisták szemei előtt elsötétül az oka annak, miért kell átmeneti korlátokat felállitani az összeomlás elháritására. Hogy az akadályokat nem ismerték el, legjellemzőbb az az állhatatos törekvés, hogy az arab érveket logikával akarják megdönteni. Palesztinába azonban még nem érkezett el az a nap, amikor az emberek cselekedeteit logikával lehetne irányitani és a palesztinai békés fejlődésére irányuló törekvéseket inkább a gyerekszoba elemi alapjaira kellene felépiteni, mint egy egyetemi kollegium finomságaira."

A „Near Ast end India" elfelejti, hogy Weizmann csak a harci eszközöket és módozatokat birálta, mellyel a cionista mozgalom szembeszállott Anglia legujabb bevándorlási politikájával, de egy pillanatra sem tévesztette szem elől azokat az okokat, amelyek ennek a harcnak alapját és kiindulási pontjait képezik. Weizmann akit feldicsér az angol lap, a londoni cionista konferencián kellő nyomatékkal mutatott rá az angol politika tarthatatlan voltára és sulyos érvekkel indokolta meg a cionista követelményeket a bevándorlás kérdésében. Ami pedig az arab kérdést illeti, sok tekintetben cionista álláspontot fed az angol lap fejtegetése, amennyiben a cionista mozgalom széles körei is hangoztatják, hogy ennek a kérdésnek a megoldására nem a Brith Salom, a héber egyetem rektorának vezetése alatt álló és szobatudósokból rekrutálódó kör hivatott, hanem a gazdasági életben kell megtalálni a békés fejlődés alapjait és annak feltételeit.

Barna Könyv. Ha a világeseményeket meg akarja érteni, el kell olvasnia ezt a könyvet, amely magyar nyelven most jelent meg. Ára 40 lei plus 10 lei portóköltség. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

„OLLA" GUM

a legjobb védő fertőző betegségek ellen

Heinrich Mann mérlege Hitler harmadik birodalmáról

Mi okozta Európában a demokráciák krizisét. Miért hirdet pacifizmust a hitlerizmus

Heinrich Mann, a nagyhirü német iró, aki Hitlerék elől emigráció kényszerült, most kö zel egyéves számüzetése után megirta a hitleri diktatura mes teri jellemrajzát. A tanulmányból adjuk az alábbi részleteket.

Ezerkilenczázharmincháromban a diktatura ismét haladást tett a világban. Legláthatóbban mutatkozott ezuttal az ugynevezett német fölkelés. Remélhetőleg az egészséges ellentállások majd csak tul sulyba fognak kerülni, de meg kell állapitani, hogy az emberi természetnek bizonyos fogyatékosságai körutat akarnak csinálni a világban, amig mindenütt kitombolták és kiélték magukat. Akiket pe dig megszállott ez a betegség, szinte egyformán mondják: „A fasizmus nem exportcikk". Ugyanugy szószerint a nemzeti szocializmus sem. Csak később derül ki, hogy az egyik épp olyan, mint a másik. Egyik megkapja a másiktól ezt a ragályt és nincs egyetlen „vivmányuk", amely önálló lenne. Az első diktaturák egyébként nem is tudják, hogyan fogadják az utánuk következőket. Az a kivánságuk, hogy egyedülállóak legyenek, de egyben az is, hogy másokat megfertőzzenek.

Az egyes ember életében előfordulhat, hogy valaki elveszti maga alól a talajt és kiválik a társadalmi együttlétből. Akkor valami elragadó élményben véli magát, mint az a sikkasztó és megszökött bankpénztáros, aki végül kalandokba veti magát és megszünik számolni, vagy mint a tudós, aki mint „Professzor Unrat" asszonyi historiákba keveredik és elvesziti a szellemi ellenőrzést önmaga fölött. A tempós gondolkodást felváltja az egyéniség tulméretezése, amig aztán bekövetkezik a keserü vég. Illegitim élmények ezek, megszállottjai a szó szoros értelmében kiesnek a társadalmi rendből. A legtöbb ember soha nem ismeri ezeket az élményeket, de ha valaki beléjük esik, az az érzés, hogy ezek az élmények őt egy bátor egyénné formálták át. Ettől az állapottól valósággal fel van lelkesülve és a többiket visszamaradt középszerüeknek tekinti. Egyuttal azonban megnyugtatásul szolgálna számára, ha mindnyájan olyanok lennének, mint amilyen ő. Ebben az esetben ugyanis megszünne benne a rossz lelkiismeret, amit az ilyen „feleszméltek" és „fellázadtak" titokban éreznek.

A diktaturák igazi arca

A diktaturának is az ilyenfajta illegitimitás a lényege. Ellentétben áll a monarchista és demokrata hagyományokkal, amelyek tudvalevőleg legitimek. A diktatura önmagára van hagyatva és nincsenek mélyebb összefüggései a nemzettel. A nemzetet, amely voltaképpeni objektuma a diktaturának, állandó izgalomban kell tartsa és a világnak folyton beszélnie kell róla. Meg van tiltva a nyugodt fejlődés és az igazi szociális tények fölismerése. A diktatura nem türheti, hogy a leigázott emberek gondolkozzanak, tanuljanak, önmagukra eszméljenek. A tömegek kétséges fenntartásához szüksége van az általános bódulatra, a gondolkodás és az okosság helyében. Az ország és a nemzet igy is néz ki azután. Összetévesztik a cselekvést a brutális beszéddel és handabandázással, a bünözést termékenynek akarják feltüntetni és összekötik egy ugynevezett föllobbant nemzeti érzéssel. Mindent kiforditanak valójukból és hazudoznak. Ezek a diktatura éveinek jellemzői. Éveknek, amelyek természetesen meg vannak számlálva, hiszen nem lehet ilyesmit sokáig kibirni.

Mi okozta a demokrácia krizisét?

A diktatura léte és lefolyása olyan régi, már olyan gyakran és annyi helyen ismétlődött, hogy az ember azt hihetné, hogy régi nemzetek, mint amilyenek az európaiak, mégis csak tanultak és ha a kisértés a küszöbön van, akkor tudnak ellene védekezni. Nemzetek tudnak is felmutatni ilyenszerü erkölcsi teljesitményeket. A legtapasztaltabbak, akik mögött már egy vagy több Napoleon áll, bizonyára vigyázni fognak ezuttal. Lehet, hogy ilyenformán ki is fognak esni a nemzeti katasztrófából és megtartják legitimitásukat. De kétségtelen, hogy bensőleg nagyon nyugtalanok, különösen ama nemzetek miatt, amelyeknek ellentálló képessége gyöngébb. Amig Európa nagy nemzetei közül csak Itália hagyta el a legitimitást, mindaddig a régi demokráciák közül egynek sem jutott eszébe, hogy őt magát is érheti ez a baleset. A demokráciák krizisét gazdasági és politikai akarat gyöngeség idézte elő. Nem maga a rendszer — hanem a rendszer hordozói okozták a katasztrófát.

Másodsorban és főképp abban áll a krizis lényege, hogy a szomszédban látják a nagy rumlit a nemzeti érzés föllobbanását és főleg a rendet. Mert minden diktatura érthető módon szigoruan rendet tart. Meg kell mutatnia, hogy az eddig veszélyeztetett rendet csak ő tudja megtartani. Hasonló gondolkodásu külföldiek sietnek az országba, aztán hazamennek és nagyban dicsérik a diktaturát. Ezek természetesen nem fogják elárulni, hogy mi történik a börtönökben, nem fognak beszélni rémségekről; nyomorról, pszichozisról.

Uniformizált szadisták

Ebben az esztendőben sok aljasság történt. Az aljasságok szintere Németország volt, egy leszegényedett ország. A gyülölet olyan nagyra nőtt, hogy már betöltötte teljesen a kereteket. Semmi más számára nem volt hely. Elfelejtették a sokat dicsért gazdasági életet és szervezkedést, türték aláhanyatlását, fődolog, hogy a gyülölet tombolja ki magát. Tudományra való igényüket elfelejtették, ugyszintén a szellemi élet egyéb vonatkozásait is. Ennek az országnak a népe uniformizált szadisták üzött vadja lett és senki sem akarta vállalni ezért a felelősséget, sőt hirtelen mindenki ezeknek az anarchista bendáknak a szellemében kezdett cselekedni. A birák már csak olyan itéleteket hoztak, amelyekről tudták, hogy tetszeni fog a brigantiknak, a tanitók ugy magyarázták tanitványaiknak a világot, mintha az egész világ egy S. A. kaszárnya lenne, a gondolkodók felismeréseikben hozzáigazodtak az elállatiasodott verekedőkhöz és emberi tettek feldarabolóihoz. Még egy bizonyos egyház is megtette, hogy kizavarta a kereszténységet templomaiból, hogy Hitler érzés- és gondolatvilágával telitse. Mindez őrült gyors tempóban történt és pedig azért, mert kilett kényszeritve. És azért is, mert ilyen emberek szivesebben hagyják magukat kényszeriteni a rosszra, sem hogy önkénytelen valami jót cselekedjenek.

A civilizált külföld

A régi demokráciák szigoruan a néző álláspontjára helyezkednek Németország gal szemben és azt mondják, hogy ami ott bennt történik, ahhoz nekik semmi közük. Hajlamosak arra, hogy komolyan tárgyaljanak a német hatalom bármelyik tulajdonosával és nem zárják ki azt sem, aki a német nemzetet az erkölcsi züllés legmélyebb fokára vitte. Erről a külföld a legkevesebbet tudja, mert hiszen az emberek, mint erkölcsi lények között egyáltalában nincs sok kapcsolat. Különben is nem szivesen vesznek ilyesmit tudomásul, mert ez csak zavarná a dolgokat. A megértést azonban ezzel a Németországgal is keresni kell, mert a külföld nem akarja a háborut.

Miért pacifista a hitlerizmus

A civilizált világ különös fogalmakkal rendelkezik a német birodalomnak mai, hitleri támadóerejéről. Csak azt látják, hogy Hitlerék kifelé esküsznek a békére, azért, hogy az ostoba külföldet megtévesszék, az ostoba belföldön azonban ugy tüntetik fel a dolgokat, mintha máris mozgósitanának. Ugy állitják be a helyzetet, hogy a háboru közvetlen küszöbön van, de vigyázni kell, hogy ki ne törjön.

Igazuk van: ha kitörne, vége lenne a diesőségnek. A német diktátorok sok mindent nem látnak tisztán, egyet azonban jól tudnak, hogy nem szabad a dolgokat háboruig kiélezni. Az oka egy egyszerü születési hiba: mert ők nem katonák. Az első elvesztett háboru ugyanis az ő szép pályafutásuk végét jelentené. Ha azonban győznének, akkor itt van mindjárt a győzelmes hadvezér, aki egy-kettőre elintézné őket és pedig alaposan és gyökeresen.

Végezetül be kell bizonyitani, ami egyébként tény és valóság: ezek nem igazi diktátorok. Az igazi diktátor illegitim létének egyetlen igazolása a nyert háboru. Azonkivül a diktátornak természetrajzához tartozik, hogy a saját hatalma mellett nem tür más hatalmat. Hitlerék azonban nyilvánvalóan más hatalmak megbizásából uralkodnak. A nehézipar és a nagyipar megbizottjai ők. Hitler és csatlósai, a nagykapitalisták ügynökei. Nincs más feladatuk, minthogy ezt a gazdasági lag szolgává sülyesztett népet jelentéktelen ünneplések közepette kiszolgáltassák egy kapitalista klikk számára.

Bizonytalan időre elhalasztotta a hadbiróság a vasgárdisták bünperének tárgyalását

A bizonyitási eljárás kiegészitését rendelték el és kivették az ügyet a Marzescu-törvény paragrafusai alól

Cluj, január 13. A hadbiróság ma, szombaton reggel folytatta a négy vasgárdista diák bünperének tárgyalását. Kilenc óra után néhány perccel már megtelt a terem a tegnap is jelen volt közönséggel, ujságirókkal, ügyvédekkel és a vádlottak rokonaival és ismerőseivel. A tárgyalás megnyitása után Negulescu Dumitru ügyész arra kéri a biróságot, hogy a négy vasgárdista ügyét ne a Mărzescu-törvény első szakasza alapján tárgyalják, hanem jelen esetben alkalmazzák a BTK. 182-ik szakaszát.

Negulescu ügyész inditványa után a tanács döntésre vonul vissza. Mintegy két órai tanácskozás után az elnöklő Dan ezredes kihirdeti a tanács határozatát. Eszerint a tanács elrendeli, hogy a vádlott négy vasgárdista ügyét nem a Mărzescu-törvény első szakaszának alapján, hanem a BTK. 182. paragrafusa és a katonai törvénykönyv 258-ik szakasza alapján fogják tárgyalni. A tanács uj bizonyitási eljárást rendel el az ügyben és ezért a tárgyalás folytatását bizonytalan időre elhalasztják. A tanács nem foglalkozott a védelemnek azzal a kérésével, hogy a vádlottakat mentsék fel a titkos társaságban való részvétel vádja alól.

A döntés kihirdetése után Bratu asszony védő hangosan kéri a vádlottak szabadlábra helyezését. Az elnök, Dan ezredes, válaszul kijelenti, hogy ez nem tartozik a hatáskörébe.

A mai tárgyalás ezzel véget ért. A védőügyvédek azonban elhatározták, hogy közösen készitenek egy beadványt a vádlottak szabadlábra helyezése ügyében. Néhány perc alatt el is készült a beadvány, melyet a védők aláirtak és Bozac ezredesnek benyujtották, aki még a mai nap folyamán továbbitani fogja azt Prodan tábornokhoz, a VI. hadtest parancsnokához.

A vádlottak rendkivül jókedvüen fogadták a tanács döntését, mert az uj minősités a várható büntetést mindössze néhány napra zsugoritja össze.

Tizenkétmillió dollár készpénz és egy 14 emeletes bérház esik az amerikai kivándorló romániai leszármazottjaira

Két Loker József közül ki hagyta hátra a mesebeli örökséget?

Bucuresti, január 13. Beszámoltunk már röviden egy amerikai örökségről, a melynek várományosait az örökhagyó Romániában jelölte meg. Az örökség körül azonban bajok vannak. E pillanatban más se szeri se száma azoknak a zsidó családoknak, akik az örökség iránt érdeklődnek és magukat annak jogos birtokosának tekintik. De még az sincs egyelőre megállapitva, hogy vajjon ki az a Joseph **Loker**, aki a 12 millió dolláros örökséget hagyott hátra maga után.

Az események sorrendjében tárgyaljuk a rendkivül érdekes örökösödési pert, elkezdjük tehát a végrendeletnél, amelynek hiteles másolata a fővárosi anyakönyvi hivatalhoz érkezett. A végrendelet Trezoreries Departament bureau of War Rik Insurance Washington D. C. feliratot viseli és 1931 november 28-ról kelt. Ime mit mond a végrendelet:

„Alulirott Joseph **Loker** beteg lévén és nem érezvén magam egészségesnek, a következőkben végrendelkezem:

Halálom után 12 millió dollárnyi vagyonomat és Mineapolisban lévő 14 emeletes házamat, melyből a készpénz négy bankban: Sifleany, Newyork, Kalifornia és Chikago bankokban van elhelyezve, mig a ház a Bukman Streeten van, ezt a vagyont anyám testvéreire hagyom és pedig: Haja Rata Fischer, Llespes községben (Falticeni megyében. Románia), Firma Ente és Beer Moise Burdujeni (Botosan megye (Románia) községből.

A végrendelet másolata közjegyzői függelékkel van ellátva és annak hitelességéhez szó sem férhet.

Amint az egyik bukaresti napilap megállapitja, az örökösödés körül bajok lehetnek. A romániai **Loker** családból ugyanis négy férfi vándorolt ki Amerikába. Ezek közül két József van, egyikük San Franciskóban kórházban halt meg, a másik pedig Los Angesben, azt pedig még nem állapitották meg, hogy melyik az a **Loker**, akinek Romániában kiterjedt rokonsága van.

A bukaresti hatóságok ugyanis nyomozást kezdtek a végrendeletben megjelent felmenőágu nőrokonok felkutatására. Azonban ugy Lespeziben, mint Burdejeniben megállapitották, hogy a végrendeletben szereplő nők meghaltak, közvetlen örökösei pedig nincsenek. Vannak azonban leszármazottak egy egészen messzeágazó család tagjai, akik már valamennyien a 12 millió dolláros vagyon birtokosának érzik magukat. Hetvennyolcvan örökösre lehet számitani az elhunyt Loker József nagynénjeinek leszármazottaji közül, akikről most a bukaresti hatóságok kimutatást küldemek a délamerikai hatóságokhoz. Alighanem, mint ahogy az minden amerikai örökségnél bekövetkezni szokott, hosszu évek fognak elmulni, mig valaki pénzhez jut a mesebeli örökségből.

Sayers. Jelige: „Gyilkosság". Egy hirdetőiroda titkai: vér, arany, kokain. A 28 lejes detektivsorozatban. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg és portóköltség előzetes beküldésével vagy utánvéttel.

Filléres nyelvkurzusok

román, francia, német és angol nyelvből. A legkitünőbb szaktanárok. Kis csoportok. **Január 15—május 15.ig.** Jelentkezzék a Libro kölcsönkönyvtárban. (Unió u. 6., udvar.)

Kimutatás

Keren Kajemeth Löjiszrael Cluj, Calea Reg. Ferd. 32

5693 december havi KKL bevétel	6160
5694 december havi KKL bevétel	13.417

DECEMBER:

Persely:	3669
„IMI" persely:	434
Faadományok:	860
Snoder:	30
Mázkir:	350
Pinkász:	1080
Esküvők:	959
Bélyegek:	425
Halálesetek alk.	128
Rendezvények alk.	3482
	13.417

PERSELY:

Minden nap egy lej Önnek semmi, az országépitésnek pedig szilárd bázis.

Schull Vilmos 100 lej, Holländer Testvérek 70 lej, Grünfeld és Rosenberg 68 lej, Bihari Ferenc 64 lej, dr. Fekete Miksa, Fischer Ernő á 60 lej, Nádor Gyula 58 lej, Herskovics Gyula 56 lej, Weinberger Nándor 52 lej, Salamon Sámuel, Weinberger Jenő, Bernáth Náftáli, Deutsch Lipót, dr. Reismann Henrich á 50 lej, Roth Hermann 46 lej, Grün Sándor 45 lej, dr. Fischer Tivadar, Molnár Jenőné, Hochmann Jakab, Grün Samu, Gottlieb Testvérek, Löbl Mihályné, Boschán Géza á 40 lej, Ernszter Géza 39 lej, dr. Engelberg Izsó, Birjon otthon 36 lej, dr. Leitner Fülöp, Weisz Emma, Deutsch Sámuelné, Berger Dezső á 35 lej, Kertész Márton, Czódik Károly, Albert Samuné á 34 lej, dr. Weisz Fülöp, dr. Dénes László, özv. Fischer Lipótné, Gottlieb József, Mandula Marcell, Dux Henrichné, Dux Manó, „Dibella", Ing. Kovács János, Herz Béláné, Rados Manó, dr. Feiler Béla, Farkas Józsefné, Hinsch Méir, Schwartz Hermann, Simon Lajos, Löb Lőrinc, Merbaum, Feldinger Ernő á 30 lej, Ing. Strasser E. és Öhlbaum Áron 31 lej. Kisebb összegek: 2784 lej. Összesen: 4947 lej.

Jibou: Mintszent Salamon 90 lej, dr. Lévy Lajos 80 lej, Klein és neje, Janovicz Samu á 50 lej, Weisz Jakab 31 lej, Müller Dávid, Goldberger Pál, Márton Lajos, Salamon Manó, Weisz Eduard, Kis Sándor á 30 lej. Kisebb összegek 171 lej. Összesen 652 lej.

Campia Turzii: Salamon Manó, Márton Lajos á 30 lej. Kisebb összegek: 10 lej. Összesen 70 lej. Persely összesen: 5669 lej.

„IMI" PERSELYEK:

Weinberger Nándorné 200 lej, Bréger Ciporáh 68 lej, Deutsch József 50 lej, Berger Árpádné 37 lej, Florenthál Chájim 30 lej, Fischer Vica 25 lej, Kertész Mártonné 24 lej. Összesen: 434 lej.

FAADOMÁNYOK:

Wizo 500 lej, uccai gyüjtés 310 lej, Barisszia estélyből 50 lej. Összesen 860 lej.

SNODER:

Kisebb összegek 30 lej.

MÁZKIR:

Mózes Dezső 100 lej, Rimóczi Mór, Vigdorovics József, Traub Jenőné á 50 lej. Kisebb összegek: 100 lej. Összesen: 350 lej.

PINKÁSZ:

Weinstein Esztok és Hirsch József esküvője alkalmával: Péterfi Endréné, dr. Bär Emánuelné, dr. Hirsch József, Siegelstein Adolf és családja, Lang Frigyes á 100 lej, Weinstein Gyuláné 60 lej, Nussbacher Ignác, Feldinger Ernő á 40 lej.

Deutsch Lenke és Pistiner Sámson esküvőjük alkalmával: Pistiner Sámson und Frau 200 lej, Pistiner Ábrahám 100 lej, Schaje Pistiner 50 lej, Leib Pistiner 40 lej.

Finkler Edith és dr. Fritsch Ödön esküvőjük alkalmával: Deutsch József 50 lej.

Összesen: 1080 lej.

ESKÜVŐK:

Stark Gizi és Körösi Ákos esküvőjén 329 lej, Weinstein Esztok és Hirsch József esküvőjén 267 lej, Deutsch Lenke és Pistiner Sámson esküvőjén 144 lej, László Lili és Legmann György esküvőjén 137 lej, Wagner Klári és Horváth Jenő esküvőjén 52 lej, Szmuk Rózsika és Léb Jenő Dicsőszentmárton 30 lej. Összesen: 959 lej.

BÉLYEGEK:

Haggibbor eladása 300 lej, Salamon Jakabné Wizo teáján 45 lej, Léb Miksáné Wizo teáján 37 lej, dr. Heller Józsefné Árvagondozó teáján 25 lej, dr. Neumann Vilmosné Árvagondozó teáján 18 lej. Összesen: 425 lej.

KÜLÖNBÖZŐK:

Láthatatlan bálról részesedés 2000 lej, jiboi Chanuka rendezvényből 1270 lej, Hánoár Házioni erdőre 140 lej, Zsidó Párt meetingen 72 lej. Összesen: 3482 lej

HALÁLESETEK ALKALMÁVAL:

Schwartz Sándor 51. Temetési gyüjtésel 77 lej. Összesen: 128 lej.

Kulturember könyvtárából nem hiányozhat

Horrabin:

Mire tanit a gazdasági földrajz?

tanulmánya, mely a napokban hagyta el a sajtót.

Ára 40.— lej. Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályától az összeg és portó költség (10 lej) előzetes beküldése mellett

KÖZGAZDASÁG

A Banca Nationala uj export-szabályozó körlevele

Az exportőrnek be kell mutatnia a külföldi céggel kötött adásvételi szerződését

Bucuresti, január 13. (Az Uj Kelet tud.) Jelentette az Uj Kelet, hogy a kontingentálási bizottság ismét megkezdte müködését. Az örvendetes hirrel kapcsolatban ujabb jelentések a Banca Nationala megszoritó intézkedéseiről számolnak be, amelyek az exportot ujból megrendszabályozzák.

Az exportot szabályozó rendelkezése ket devizakészletének védelmére adta ki a Banca Nationala. A nemzeti bank igazgatósága legujabb körlevelében leszögezi, hogy pénztáraihoz nem folynak be teljes összegükben azok a devizák, amelyeket az exportőrök kapnak a Romániából kivitt áruk ellenértéke fejében. A Banca Nationala vizsgálata azt állapitotta meg, hogy annak ellenére, hogy minden külföldi fizetési eszköz a Banca Nationalát illeti, az exportőrökhöz befolyó devizának csak az 50 százaléka jut el a Banca Nationala trezorjaiba. Ennek nemcsak a zugkereskedelem az oka, hanem a kompenzációs vételek is. A Banca Nationala tehát kénytelen a kompenzációs üzleteket megrendszabályozni.

Hasonló eréllyel akar fellépni a Banca Nationala a zugdeviza ügyletek ellen, amely egész rentabilis üzletté nőtte ki magát. A szabadpiaci deviza ár folyamok által 20 százalékkal magasabbak a Banca Nationala kurzusainál.

Az exportellenőrző hivatal megállapitotta, hogy a devizalevonásokat ugy eszközlik, hogy az exportőr a kiviteli engedély kérésénél kisebb értékünek tünteti fel az árut, mint amennyiért a valóságban eladta, illetőleg alacsonyabb vételárat mond be, mint amennyiért vette. A bevallott vétel, illetve eladási árnak megfelelő devizát beszolgáltatja a Banca Nationalának, a többi pedig zugforgalomba kerül.

Ennek a manipulációnak a megakadályozására a Banca Nationala elrendelte, hogy a kiviteli engedélyek látta mozására hivatott fiókjai csak ugy végezzék a látamozást, ha az exportőr bemutatja a szerződést, vagy a kötlevelet, amellyel az árut eladta és amely feltünteti az áru ellenértékét. A bank fiókok tehát nem fogadják el mérvadónak a jövőben a belföldön ismert és itt érvényes piaci árakat, hanem a külföldön elért vételárat veszik nyilvántartásba és az exportőr ezt a vételárat köteles beszolgáltatni.

A Banca Nationala rendelkezése minden okszerüsége ellenére is sulyos zavarokat fog okozni. Az exportőr nem mindig kötlevéllel adja el az árut, sőt a legnagyobb exportőr cégek éppen azok, amelyek régi, évtizedes összeköttetéseiket utólagos elszámolásra képesek felhasználni, vagy módjukban van telefon utján is a legnagyobb üzleteket kötni, különösen az olyan szakmákban, mint például a gabona, ahol a telefon kötések mindennaposak. Igy a Banca Nationala rendelkezése sulyos akadályokat fog görditeni az exportőrök üzletei elé és az export teljes megbénulásával fenyegeti a kereskedelmet.

Az uj rendelkezés viszont a kompenzációs üzleteket teljesen megbénitja. A jegybanknak nincsenek szervei arra, hogy a kivitt áruk ellenében behozott külföldi árucikkeket megbecsülje és ezek értékét megállapitsa. A kompenzációs üzleteknél nem jön létre olyan megállapodás, amely bemutatható a Banca Nationalánál, miután nem ugyan az a cég végzi az importot, amely az ellenértéket exportálta.

Értesülésünk szerint a román exportőrök szindikátusa máris lépéseket tesz, hogy a Banca Nationala megszoritó intézkedéseit visszavonja.

Kompenzációs egyezmény Csehszlovákia és Svájc között. Bernből jelentik: Csehszlovákia és Svájc között kompenzációs egyezmény jött létre. A kompenzációs egyezmény értelmében Csehszlovákia 300 tenyészbikát importál Svájcból, mig Svájc 1000 vagon csehszlovákiai zabot vásárol.

A rövidlejáratu hitelek hosszu lejáratuvá való átváltoztatása oldja meg a gazdasági válságot. A párizsi Agente Economique et Financiale megállapitja, hogy a középeurópai piacokon a közép és rövid lejártu hitelek konszolidációjára irányuló törekvések mutatkoznak. A lap hangoztatja, hogy a középeurópai hitelproblémát a rövid lejáratu hitelek hosszulejáratuakká történő átváltoztatásával lehet csak megoldáshoz juttatni. Helyes lenne, ha a hitelező államok érdekeltségei belátnák ezt, mert ez az ut vezet a gazdasági válság enyhüléséhez.

SZFAT AMENU

Héber nyelv tanulására alkalmas nyelvkönyv. Korlátolt mennyiségben kapható román és magyar forditással is

az UJ KELET könyvosztályában

Ara 140 lej

Szállitjuk utánvéttel vagy az összeg és portóköltség (10 lej) előzetes beküldése mellett

SPORT

Utolsó turamérkőzését is megnyerte a Crisana

Nantesből érkező hiradás szerint a Crisana turacsapata tegnap az FC Fives ellen játszott, melyet imponáló fölénnyel 4:1 (2:0) arányban győzött le. A gólokat Barátky (2), P. Valcov és Muresan lőtték. A franciák egyetlen gólja faut miatt megitélt tizenegyesből ered. A Crisananak ez második mérkőzése az FC Fives ellen. A pár héttel ezelőtt lejátszott első mérkőzés eldöntetlenül végződött. A Crisana ezzel a mérkőzéssel befejezte külföldi turáját és utban van haza felé. A csapat megérkezését Nagyváradra mára várják, ahol a fiukat ünnepélyesen fogadják.

Ma tartja az Északi Liga évi közgyülését

Cluj, január 13. Ismeretes, hogy a Labdarugó Szövetség formai hibák miatt az Északi Liga közgyülését megsemmisitette. Az annyiszor elhalasztott, majd megsemmisitett közgyülést mára ujból összehivták. A közgyülés az Északi Liga hivatalos helyiségeiben Calea Victoriei 43. délelőtt 11 órakor lesz.

A mai Németország–Magyarország futballmérkőzés 36.000 ülőhelyét elővételben megvásárolták

A ma délután Frankfurtban eldöntésre kerülő Németország—Magyarország válogatott futballmérkőzésre az összes ülőhelyek (36.000) elővételben elfogytak. A mérkőzés második félidejét valamennyi német adóállomás romániai idő számitás szerint 7 óra 25 perces kezdettel rádión közvetiti.

A magyar profiválogatott egyébként január 21-én, mint Budapest válogatottja Párizsban játszik a város válogatottja ellen. A párizsi csapat érdekessége, hogy annak kapuját a volt osztrák csodakapus, Hiden védi, **középfedezetet** pedig a renceváros volt válogatott játékosa Berkessy játszik.

Sporthirek

Románia első tornász-csapatának, a resicai S. S. U. D. R. kolozsvári szereplése vasárnap, folyó hó 21-én délelőtt fél 11 órakor a Magyar Szinházban reváns jelleggel bir, amennyiben a mult év nyarán Resicán az általa megrendezett országos jellegü tornaversenyen, a KKASE előtt nyerte el Románia első tornászcsapata cimét. Jellemző a verseny nagyszabásu mivoltára, hogy nem kevesebb, mint 50 női és férfi tornász fog szerepelni.

Február 11-én Budapest—Róma válogatott futballmérkőzés lesz az olasz főváros ban, amelynek teljes bevételét a magyar válogatott futballcsapat világbajnoki kiküldetésének céljaira fogják forditani. Lehetséges, hogy a B. válogatottak március 18-án ujabb magyar-olasz meccset játszanak le. Az olasz-magyar sportbarátság helyreállításával a magyar válogatott részvétele a labdarugó világbajnokságon biztosra vehető.

Az Italian Palestine Line

14 naponként rendszeres hajójáratot tart fenn Constanta és Palesztina között. Az utazás mindössze 4 napig tart megállással Konstantinápolyban és Rhodos szigetén. Vegye igénybe a „Risveglio" és a „Progresso" nevü gyorsjáratu hajókat I. oszt. utazásra és áruszállitásra. Csoportutazásnál I. oszt. hajójegy ára Lei 6000 oda, Lei 9000 oda és vissza. A „Risveglio" hajó elindul jan. 5-én. A „Progresso" hajó indul jan. 17-én. Helyek csak korlátozott számban kaphatók. Ugy személy-, mint áruszállitásra nézve felvilágositással szolgálnak: Lazar **Berkovici** agentia generala **Europa** és **Zion** utazási irodák Bukarestben, valamint ezen irodák vidéki fiókjai.

Hol van az igazság?

Irta: Dr. Fried Ábrahám

Motto: **„Bölcsek, vigyázzatok szavaitokra!“**

Az Ortodox Központi Iroda hivatalos lapjában olvastam Adler József segesvári főrabbi válaszát az Uj Keletnek a legutóbbi parlamenti választások kapcsán a Központi Iroda elnökéhez intézett nyilt levelére. Nem vagyok hive a hirlapi polémiának s hogy mégis foglalkozom a Hoemeszben megjelent cikkekkel, ezt abban a meggyőződésben teszem, hogy **„Kol haam kulam ködosim“**, a zsidó közönség a maga egészében képviseli az autoritást, mely mindannyiunk tulajdona és nem a rabbik kizárólagos monopóliuma.

Adler főrabbi ur szerint az Uj Kelet olvasóközönsége „csak“ a cionisták táborát foglalja magában. Csak! Amikor a cionista épitőerők által virágzóvá tett Erec Jiszráél kapuinál a zsidó nép minden rétegének fiai dörömbölnek és amikor ez a kis darab föld a Földközi tenger partján, melyben csak a cionisták hittek, melyel csak a cionisták törődtek, ma az egész zsidóság egyetlen mentsvárát jelenti. S amikor nyilvánvaló országvilág előtt, hogy éppen ez a „kis“ tábor az, mely uj tartalmat és uj erőket adott a népi életnek ugy a galutban, mint az épülő országban és elsősorban hivatott hordozója a zsidó népiségnek. **„Chazor boch, chazor boch“** vonja vissza, főrabbi ur, lekicsinylő szavait és becsülje meg Izsajás próféta álmát, ki jól tudta, hogy „seér sajub“, a visszatérteknek éppen ezen kis töredéke képezi a zsidó jövendő szilárd bázisát. Mi tudjuk, hogy a rabbiknak nagy része még ma sem vesz aktiv részt a mi mozgalmunkban és azt is tudjuk, hogy nem objektiv, hanem főleg szubjektiv és formai okok folytán. De van-e rabbi, ki ne találna valamelyes „nöchámá“-t, vigaszt abban, hogy ezeknek a cionistáknak mégis sikerült átmenteniök néhány ezer zsidót a hitleri pokolból. S melyik rabbi meri ma bünnek háromolni a Keren Hajjeszódra való adakozást, a cionista nevelőmunkát, az épitő munkát, mely otthont, országot ad hányatott népünknek? Ha akad ilyen rabbi, akkor azt kell mondanom rá: nem **„Kohén kél Eljon“** az ilyen rabbi, hanem **„Kohén la-Báál“**. Mert ki tudja jobban a rabbinál, hogy **„Hámekajem nefes achasz böjiszráél ke ula kijam kol hatora kula“**. Aki egy zsidó lelket megment, az olyat alkotott, ami felér az egész Tóra betartásával.

Más népeknél a papok viszik elől a nemzetek lobogóját. Egyszer, valamikor nálunk is igy lesz. Jönni fognak a mi papjaink is a szentély felavatásához, amikor mi már befejeztük a verejtékes, véres munkát. A Miskán épitésénél is a gyermekek hordták a köveket, a maltert és asszonyok (hajdani Wizo-asszonyok) szőtték a szent takarókat és függönyöket. Majd ha a miskán felszenteléséről lesz szó, akkor majd jönni fognak a papok is, akkor majd jönni fognak a hitközségi elnökök is. De én azt vallom: **„kol mi setarach böerev sabbath juvo vejochal bösabbath))**, ki dolgozott és fáradozott pénteken, az jöhet és részt kérhet a szombati ebédből. **„Al tikré buna lich, éle bonájich“**. Csak az tekintheti magát **Isten fiának, ki épiti Isten országát**. S ha önök, főrabbi ur, az Emesz nevében beszélnek, akkor mi azt feleljük: **„Emesz m Erec tjemách“**, az ereci gondolat az igazság hordozója.

Szemünkre vetik, hogy a Zsidó Párt nem kérte ki a rabbik tanácsát és ezzel megcsorbitotta a rabbik tekintélyét. Tévedés! A **„kvod harabbanuth“** a mi szemünkben is magasabb fogalom. De szabad-e ezt a fogalmat a napi politika arénájában profanizálni? Kikérjük és ki fogjuk kérni a jövőben is a rabbik tanácsát. De mégis csak jobb, hogyha a parlamentben nem a rabbik, hanem mi verekedünk Nichifor Robuval és a többivel. **„Hakohén al duchano, halévi al mismarto“**, a főpap virrasztja át a galut sötét éjszakáit könyvei fölött és a polgári vezetők állnak őrt a parlamentben és az uccán a nép becsületéért.

De lehet ezt vitatni. Ám akkor sem állja meg helyét, főrabbi ur, burkolt szemrehányása, hogy „miért nem jelöltünk posszibilis helyre rabbit?“ Hát jelöltünk. Fuchs Benjamint, Nagyvárad nagytekintélyü főrabbiját jelöltük Erdély legnagyobb zsidó községében. Az eredményt mindenki ismeri.

Adler ur arra hivatkozik, hogy Lengyelországban amióta az Aguda küldi be képviselőit a lengyel sejmbe, azóta megjavult a lengyel zsidóság helyzete, sőt a világ zsidóságának sorsa is. A legjobb lesz, ha megkérdezzük magukat a lengyel zsidókat. Az ő nyomoruk és szenvedésük kiáltó választ fog adni Önnek, főrabbi ur. Ami pedig a zsidó világot illeti, elég ha azt mondom, hogy Hitler és kinzókamarái is abba az időbe esnek bele, amióta agudista képviselők ülnek a lengyel sejmben. De vajjon az agudista képviselők intézték el a német menekültek elhelyezését a lengyel kormánynál? S az Aguda eszközölte ki a sorozatos lengyel intervenciót a nemzetközi fórumoknál népünk üldözött tömegei érdekében? Nem. Ezt is az a „kis“ cionista tábor tette. S ma is ez a „kis“ tábor küzd, harcol a lengyelországi tömegeknek a palesztinai biztos egzisztenciába való átmentéséért. De minek is vitatkozni efölött. Nem hiszem, hogy rabbi ur is komolyan hiszi, hogy az agudista képviselők megváltották a lengyel zsidókat, vagy a zsidó világot és hogy nagyobb sullyal rendelkeznek, mint azok a „cionista képviselők“, akik ma is nagy szolgálatokat tesznek népüknek a lengyel sejmben.

Általában az egész válaszon végigvonul az a vörös fonal, mely mindenáron szakadást akar huzni a cionista és a rabbinikus zsidóság között. Palesztinát is félti tőlünk a főrabbi ur és itt a rabbiknak követeli az előjogokat. Hát jó. De hol vannak a rabbik, kik szóval, tettel, munkával, épitéssel hirdetik az igazi cion szeretetet? Miért nem mennek a rabbik az Erecbe, vezetni, irányitani, dolgozni? Hátha az arabok és az angolok is meghajolnak a rabbik presztizse előtt és elismerik jogainkat. Rajta, főrabbi ur, kezdje meg ezirányu munkáját és én itt megigérem önnek, hogy az egész cionista tábor önökkel fog haladni. Akkor látni fogjuk a **„Kevod haraban al mökomo“**-t, hogy a zsidó pap is teljesiti történelmi elhivatottságát. És örömmel fogjuk hirdetni a jövendő generációknak **„Én hamicvá nikrááth elu ál mi segomra“**, a rabbik nevéhez füződik népünk és országunk ujjáépitése!

„Maduu ata oméd bachuc“, de miért áll ön kivül a mozgalomból, miért nem jön velünk dolgozni a népért és az országért? Ön vezéreknek aposztrofálja politikusainkat? Ó, mily nagy tévedés. A mi képviselőink, a zsidó képviselők, **sameszek** voltak, rabbi ur, a zsidó egyedek és a zsidó közösség sameszei. Legyen ön képviselő, rabbi ur és én leszek az ön legnagyobb kortese, kóstolja meg ezt a **„lechem haklokelt“**, ezt a keserü kenyeret. De egyre büszkék vagyunk. A mi képviselőink nem használták fel tisztségüket vagyonuk gyarapitására. Senkisem nyulhat becsületességükhöz.

Ön a makkabeusok korára hivatkozik. A történelmi hüség kedvéért engedje meg annak megállapitását, hogy akkor is a főpapok hirdették a hellenizmust és hódoltak a kormánypártnak és egy egyszerü polgári család vivta ki a nemzeti szabadságot, egy egyszerü zsidó család, mely csak utólag kapta meg a papi diszt és méltóságot.

A liberális kormány jószándékait és törekvéseit mi is honoráltuk. De ugy vettük, keservesen fizethet rá a romániai zsidóság annak örömére, hogy zsidó szavazatokkal sikerült alátámasztania a liberális párt hatalmát. Az események már is igazoltak bennünket.

És végül még csak ennyit: A Tóra is arra tanit, hogy a politika régen is el volt választva a papi méltóságtól. Mózes vállalta a diplomáciai küldetést Fáraónál és Áron volt az igazi pap, a nép vezetője. De ha Isten szólott, mindig ezt találjuk: *Vájdábér Hasém el Mose v'el Aharon*. Mindketten együttesen jártak el.

Sötét felhők boritják egünket, főrabbi ur. Nem tudjuk, mit hoz a holnap. Itt az idő, hogy a politikus és a rabbi egymásrataláljon a nép szolgálatában, ki ki a maga helyén, a maga őrsén. *Veim 10 achsav, émataj.* — ha nem most, hát mikor?!

ROYAL MOZGÓ-ban vasárnap és hétfőn az izgalmas filmek királya:

Chandu, a nagy mágus

(A halálsugár)

Kelet mágusainak titokzatos hatalma ellen küzd a modern technika gyilkos fegyvere, a „halálsugár“. Főszerepben **LUGOSI BÉLA** (az „Emberi bestiák“ alakitója).

Vasárnap d. e. 11-kor szenzációs matiné.

Londoni köd Bukarest uccáin

Egy autobusz összeütközött a villamossal a sürü köd miatt

Bucuresti, január 13. Ma reggel a fővárosban olyan sürü köd uralkodott, hogy egyes forgalmasabb uccákon kényelmetlen voltak leállitani a járműveket. A cotroceni piacon egy autótaxi, egy autóbusz és egy villanyos egymásnak szaladtak, az autóbusz teljesen összetörött, ellenben a villanyos kocsinak és a taxinak semmi baja nem történt. Két-három könnyebb sebesülés a karamból következménye.

A hamis pénzért valódi csempészárut hoztak át Magyarországról a dinárhamisitók

Nyolc letartóztatottat kisértek át az ügyészségre

A kolozsvári és temesvári rendőrség befejezte a nyomozást a nagyszabásu dinárhamisitási bünügyben, melynek most már minden részlete tisztán kidolgozva áll a hatóságok előtt. A temesvári rendőrség Kolozsvárra szállitotta az összes letartóztatottakat, akiket a hamisitás ügyében találtak bünösöknek. Elhozták *Cservenko* József 40 éves temesvári pénzhamisitót, akire vonatkozólag a *Schiestel* Ignácnál tartott házkutatásnál találtak terhelő adatokat. *Cservenko* gyárvárosi lakásában, a hamu alá elrejtve találtak meg 331 darab száz dináros bankjegyet. Vele együtt tartóztatták le és hozták Kolozsvárra Kiss Sándor büntetett előéletü csempészt, aki egy magyarországi állampolgárral állt összeköttetésben. Ez az ember, akit csak Sanyi néven neveztek a dinárhamisitó banda, most Magyarországon tartózkodik.

A letartóztatások során a rendőrség 531 darab 100 dináros bankjegyet talált, ezenkivül a tettesek bevallása szerint 500 darab 100 dinárost a lelepleződés pillanatában a temesváriak eléget tek. A hamisitott pénzből 200 darabot, tehát 20 ezer dinárnyi értéket, helyeztek el Magyarországon. A határmenti városokban operáltak főképpen és az értékesités után főleg magyar dohányárut szereztek be, amelyet Temesváron raktároztak el. Rendőrkézbe került az első letartóztatottnak *Grana* Sándornak édesapja, *Grana* Dimitru is, aki egy 100 dinárost értékesitett. Szerepel a bünügyben Kiss Sándor Juci nevü barátnője is, akinek lakásán csempészárut tartottak.

A kolozsvári rendőrség befejezte a nyomozást és szombaton délben a nyolc tettest átszállitotta az ügyészségre. A letartóztatottak felvonulása nagy feltünést keltett a törvényszék folyosóin. Magukkal vitték ugyanis az összes bünjeleket: a Kolozsváron talált pénzhamisitó készülékeket és csempészárukat is.

Megjelent! **Megjelent!**

Rettenetes Adolf

tragikomikus éposza, illedelmes jambusokban, kellemetes rövidséggel, melyben megvagyon énekelve a braunauj mázoló egész csodálatos pályafutása — a létra alsó fokától a kancellári székig.

Zsidóknak fölöttébb javallva irta:

Salamon László

Egyszerre fog sirni és nevetni rajta!

Azonnal rendelje meg az Uj Kelet könyvosztálya utján. Ára 20 lej és portó.

Haggibbor-bál 1934

A szezón első bálja jutott ebben az évben a Haggibbornak. Ez a szerencsés véletlen megérdemelten érte a Haggibbort. A sportteljesitményekben elért elsősége után kijár neki ez a báli elsőség is. De kijár azért is, mert a mulatni szerető ifjuság már régen a Haggibbornak adta a bálok elsőségét. Olyan hangulatos, vidám jókedélyel sehol más hol nem mulatnak az emberek, mint a Haggibbor bálon. Ezért lesz a január 20-i Haggibbor bál eseménye a bál szezónnak.

Mit olvassunk?

Bromfield: Huszonnégy óra Kötve	Lei 60
M. Prévost: Akit az asszonyok szeretnek, kötve	L 60
Mazo de la Roche: Jalna lakói, kötve	L 60
E. Renée: Hajnali hegedüszó, kötve	L 60
Ursula Parrott: Exfeleség, kötve	L 60
Ursula Parrott: Szabad a csók, köt.	L 60
Móricz Zsigmond: Forr a bor, kötve	L 60
Móricz Zsigmond: Rokonok, kötve	L 60
Vicki Baum: Helén doktorkisasszony kötve	L 60
Vicki Baum: Baleset, kötve	L 60
Werfel: Nápolyi testvérek, kötve	L 60
Földi M.: Isten országa felé, kötve	L 60
Szitnyai Z.: Nincs feltámadás, kötve	L 60
Maurois: Asszonyok útja, kötve	L 60
Arnau: Halálra itélem, kötve	L 60
Undset: Pogány szerelem, kötve	L 60
Szomory Dezső: Gyuri, kötve	L 60
Bródy Lili: A Manci, kötve	L 60
Bródy Lili: Felesége tartja el, kötve	L 60
Martin Maurice: Szerelem, örök titok, kötve	L 60
Jacques Deval: A préda, kötve	L 60
Földi M.: A meztelen ember, kötve	L 60
Zilahy Lajos: A lélek kialszik, köt.	L 60
Childers: A rejtélyes könny, füzve	L 28
Biggers: A sárga detektiv, füzve	L 28
Molnár Ferenc: A zenélő angyal, köt.	L 90
Molnár Ferenc: Csoda a hegyek közt, füzve	L 60
Zilahy Lajos: Halálos tavasz, kötve	L 57
Zilahy Lajos: A szökevény, kötve	L 78
Zilahy Lajos: Két fogoly, kötve	L 90
Papini: Krisztus története, kötve	L 90
Kuncz: A fekete kolostor. Propagandakiadás, kötve	L 90
Sinclair Lewis: Egy modern asszony szive, kötve 2. kiadás	L 144
Babits: A gólyakalifa, kötve	L 57
Hegedüs L. Széchenyi I. regénye és éjszakája, kötve	L 132

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában az összeg és portóköltség beküldése mellett (psotabélyegben is) vagy utánvéttel.

— **Makacs székrekedés**, vastagbélkataru, gyomorbaj, puffadás, vértorlódás, sárgaság, aranyeres csomók, csipőfájás eseteiben a természetes **„Ferenc József“** keserüviz, reggel és este egy-egy kis pohárral bevéve, rendkivül becses háziszer.

Rav Weiss előadásai Temesváron

Timisoara, január 13. (Az Uj Kelet tud.) Hatalamas érdeklődés előzte meg Rav Weiss (London) Mizrachi Világszervezet központi kiküldöttjének temesvári előadásait. Szombat délután fél 4-re volt hirdetve első előadása, de már jóval 3 óra előtt zsufolásig megtelt a Hanoar két terme, ugy, hogy Rab Weiss csak nagy nehézségek árán tudott a pódiumhoz jutni. Az illusztris vendéget belépésekor viharos ünneplésben részesitették, aki ezt az előlegezett lelkesedést olyan előadással honorálta, mely feledhetetlen élmény marad azok számára, akik azt végig hallgatták. Eppler Jakab elnök nehány keresetlen szóval üdvözli a nagy vendéget, majd Rav Weiss tartja meg több mint kétórás előadását.

A hatalmas tudásu, széles látókörü szines dialektikáju előadó a bibliából és talmudból vett idézetek láncolatán keresztül történeti adatokkal bizonyitja, hogy a nemzet és vallás fogalma szétválaszthatatlan egységet képez. Vallásunk tett bennünket szellemileg és erkölcsileg magasabbrendü néppé és szerzett tekintélyt népünknek az egész világ előtt.

A Mizrachi idolegiáját a tóra és a próféták szellemából meriti, azért elemi kötelességünk harcolni a tóra vallási principiumaiért és ezeknek érvényt kell szerezni a zsidó nép minden rétegében. Palesztina az „Erec Zavat Chalav Udvas" a tejjel és mézzel folyó ország a galut évezredeiben kopár, mocsaras és termékteln volt. Miért? Mert miként az anyai emlő is kiapad, ha elszakitják tőle gyermekét, ugy a föld, melynek gyermekeit elüzték, sem akart idegen népnek termést adni, a törököknek, araboknak, elzárta emlőit az anyaföld, de amióta visszatérnek gyermekei, amióta chalucaink szántják az ősi földet, uj élet ébred, az elvetett mag ujra csirába szökken, a kopár puszták dus termőföldekké válnak és országunk ismét „Erec Zavat Chalav Udvas" lesz.

Szünni nem akaró tapssal hálálta meg a hallgatóság ezt szépségekben, tanulságokban bővelkedő előadást

Szombat este 9 órakor a Mizrachi Mlave Malket rendezett a Hanoar Otthonban Rav Weiss tiszteletére, melyre meghivást kaptak a többi helybeli cionista szervezetek és a temesvári sniffeken tartózkodó chalucák és chalucok is, melyen több felszólalás történt. Az első toasztot Eliezer Grünberger mondotta, majd Stern József és dr. Rosenberg Oszkár szólaltak fel és végül Rav Weiss emelkedett szólásra. Hatalmas, szines anekdotákkal tarkitott beszédben válaszolt az üdvözlésekre.

Vasárnap délután a Zsidó Nemzeti Szövetség kultur rendezvénye keretében tartotta meg Rev Weiss második hatalmas előadását. Dr. Lénárd Ernő a Zs. N. Sz. nevében üdvözli az előadót, ki ezuttal a Mizrachi és az Aguda közötti viszonyt boncolgatva az Agudának arra az ajánlatára reflektál, mely a Mizrachival való együttmüködést csak azon esetben képzelheti el, ha a Mizrachi kilép a cionista világszervezetből, melyre Rav Weiss méltó választ ad. Gyönyörü beszédét azzal fejezi be, hogy csak akkor lehet valaki egész zsidó, ha nemzeti és vallásos alapon áll. Ezt látjuk Jom Kipur kimenetelekor, mikor az előirás szerint hétszer mondjuk: „Adosem hu elokim" és háromszor mondjuk „Lesana Haba bö Jerusolajim", ami összesen tiz, azaz az alfabet számértéke szerint „Jid". Vallásos ember nacionalizmus nélkül vagy nemzeti zsidó vallásosság nélkül nem lehet jó zsidó, csak ugy lehet jó zsidó, ha a hétszer mondott „Adosem hu elokim" és a háromszor mondott „Lesana haba bö Jerusoláim" igéit egymás mellé teszi. Akkor lehet csak egész „Jid".

Az a hatalmas érdeklődés, mely Rav Weiss előadásai iránt megnyilvánult, impozáns demonstráció volt a Mizrachi ideológia helyessége mellett.

Eliezer Grünberger

A prágai kisantant gazdasági konferencia végleg megoldja a Csehszlovákia és Románia között felmerült export és import problémákat

Tizenegy fontos kérdést kell hogy letárgyaljon a gazdasági konferencia

Prága, január 13. A kisantant államok gazdasági konferenciáját a jövő hét folyamán a teljes program feldolgozásával fogják lezárni. A teljes program, amelynek minden egyes pontja egy-egy égető gazdasági problémát tartalmaz, a következő pontokat foglalja magában:

1. A fennálló kereskedelmi szerződések kiegészitése, 2. gazdasági terv a gazdasági viszonyok kiépitése érdekében, egyrészről Csehszlovákia, másrészről Jugoszlávia és Románia között, 3. a gazdasági érdekképviseletek összemüködése és a propaganda megszervezése, 4. a vasutak kooperációja, 5. együttmunkálkodás a hajóközlekedésben a Dunán és a Fekete tengeren, 6. kooperáció a légi forgalomban, 7. kooperáció a posta, táviró és telefonforgalomban, valamint a posta-unió javaslatának letárgyalása, 8. a termelés és a kereskedelem normalizálása, 9. a kereskedelmi váltó és csekkjog unifikálása, 10. a jegybankok kooperálása, 11. együttmunkálkodás a mezőgazdasági oktatás, a turisztika és a gyáripar terén.

Mindhárom érdekelt állam részéről nyilatkozatok hangzottak el, melyek egyöntetüen megállapitják, hogy minden remény meg van arra, hogy a kérdéseket kielégitően megoldják s a kisantant gazdasági együttmüködését a jövőben sokkal barátságosabb alapokra fektessék, mint amilyen a multban volt.

A romániai közgazdasági életet különösen a Csehszlovákiával való együttmüködés kérdése érdekli, miután Jugoszláviával, szintén agrár állam lévén, kevés érintkezési pontja van. Annál több probléma vár megoldásra Románia és Csehszlovákia között, mert a jelenleg fennálló kereskedelmi egyezmény egyáltalán nem kielégitő. Remélik, hogy a közeljövőben a romániai export- és importcégek már a gazdasági konferencia egyezményei alapján épithetik ki kereskedelmi kapcsolataikat.

SZINHÁZ·FILM MÜVÉSZET

ROMAN OPERA MÜSORA:

Vasárnap d. u 3: Carmen.
Hétfő este fél 8: Rigoletto.
Szerda este fél 8: Denevér.

URANIA-MOZGÓ MÜSORA

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor:
Hétfő 3, 5, 7 és 9 órakor:
Kedd 3, 5, 7 és 9 órakor:
Hus a husomból. Megrenditő film, főszerepekben: Helene Chandler, Dorothy Patterson, David Manner.

SELECT-MOZGÓ MÜSORA

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor:
Hétfő 3, 5, 7 és 9 órakor:
Kedd 3, 5, 7 és 9 órakor:
Szerda 3, 5, 7 és 9 órakor:
Fehér apáca, mélyen megrenditő film, főszerepekben: Heleme Hayes és Clark Gable.

RÁDIÓ MÜSOR

Vasárnap, január 14.

Bucuresti. 19.20: Grammofón. 20: Dalest. 21.15: Rádiózenekar. 22: Jazz

Budapest. 9.15: Hirek. 12.30: Emlékhangv. 2: Grammofón. 3.45: Hangv. — 5: Dalárda. 5.30: Amerikáról előadás. — 6.25: Szalonzenekar. 8: A Kamaraszinház előadása: Mákvirág. 10.30: Hangv.

Bécs. 17.05: Müvészlemezek. 22.15: Rádiózenekar.

Breslau. 18.50: Balalajkazene.

Frankfurt. 20: Beethoven: Fidelio c. operája.

München. 19.10: Orgonahangv.

Varsó. 19.45: Grammofón.

Milánó. 19.15: Grammofón. 21: Opera.

Róma. 17: Tenor, szoprán, bariton, csellóhangv.

Prága. 20: Filharmonikus hangv.

Pozsony. 18.20: Román dalok.

Brünn. 17.30: Grammofón.

Osló. 22.15: Hegedühangv.

Belgrád. 22: Népdalok.

Hétfő, január 15.

Bucuresti. 18.15: Rádiózenekar. 20.45: Operettdalok. 21.15: Zongora.

Budapest. 6.45: Torna. Utána grammofón. 12.05: Grammofón. 1.30: Katonazene. 2.45: Hirek. 7: Magyar nóták. — 8.30: Waldbauer—Kerpely vonósnégyes. 9.30: Hirek. 9.50: Bartók előadása a magyar népzene hatása a szomszédos népek népek zenéjére cimen. Grammofónlemezekkel. 10.40: Cigányzene.

Bécs. 22: Chopin müvei. 22.50: Uj lemezek.

Berlin. 22.30: Romantikus operák.

Breslau. 21.30: Strauss dalok.

Varsó. 20: Mozart: G-moll szimfónia.

Milánó. 20: Grammofón. 20.40: Lengyel hangverseny.

Róma. 20.45: Könnyü zene.

Prága. 20.15: Dalok.

Pozsony. 20.10: Hegedü és zenekari hangverseny.

Belgrád. 20.30: Opera.

Megjelent Ch. N. Bialik

a legnagyobb élő héber költő történelmi szózata a zsidó néphez:

Halacha és Agada

Dr. Kohányi Rezső magyar forditásában.

Ára 10 lej

Megrendelhető az Aviva-Bariszia Nöszi utjánál Cluj, Calea Regele Ferdinand 32. (II. emelet)

butorait

tőlünk vásárolja, 3 előnye van: 1. Minőségben elsőrendüt kap! 2. Otthona izléses lesz! 3. Készpénzért nagyon olcsón és hitelbe is kedvező feltételek mellett vásárolhat!

SZÉKELY és RETI
Butorgyár R. T.
Târgu Mures, Bucuresti, Brasov

Estélyi füzők, füzőanyagok, bécsi, párizsi modellek, harisnya és kötött áru lególcsobban **Venusnál,** Calea Regele Ferdinand 19.

NYILTTÉR *)

Miután értesülésünk szerint egy „Anuarul General Român" (Bucuresti, Str. Petrascanu Vodă 24) cimen kiadandó romániai cimtár részére Fr. Nimhauser ur hirdetéseket és előfizetéseket akvirál, félreértések elkerülése végett hangsulyozni óhajtjuk, hogy ez az évkönyv nem azonos a Rudolf Mosse által évek óta kiadott „Anuarul României"-vel (Romániai Cimtárral) és Fr. Nimhauser ur cégünkkel semminemü összeköttetésben nincsen.

Rudolf Mosse S. A.

(E rovat alatt közöltekért nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal.)

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betüvel 4 lej. Legkisebb apró hirdetés 20 lej. Állástkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések dija előre fizetendő. Jeligés levelet csak ugy továbbitunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

כשר Frissen fejt, higiénikusan kezelt kóser tej kétszer naponta házhoz szállitva kapható. Cim megtudható: Jakab fűszerüzletben. P. Mihai Viteazul 36.

Kiadó olcsón azonnalra egy füszer- és csemegeüzlet teljesen ujonnan berendezett, friss áruval, beszerzési áron. — Ugyanott kiadó két szobából álló vendéglő, ujonnan berendezve, lakással és mellékhelyiségekkel együtt, amely már 6 éve fennáll, forgalmas helyen, uj sarokház, autobusz megállónál. Érdeklődni lehet Pata u. 102. szám alatt Pop háztulajdonosnál.

Kiadó szép nagy parkettes szoba mosdó szobával. Megtekinthető, délelőtt 9—12. Calea Elisabeta 55.

Fiatal, agilis orvos kerestetik kevés tőkével társnak klimatikus gyógyhely vezetésére. „Jövő" jeligére.

Kapható saját főzésü 1931-beli kóser sel peszach szilvapálinka cca 50 százalék erősségben. Herschdorfer Áronnál Jernuteni, posta Reghin.

Előkelő körökben bevezetett házasságközvetitő irjon „Elsőrangu parti" jeligére a kiadóba.

Korrepetálást olcsón, esetleg lakás ellenében vállal zsidó egyetemi hallgató. Válasz „Perfekt román" jeligére a kiadóban.

Keresek központban jobb zsidó családnál különbejáratu csendes szobát, esetleg teljes ellátással. „Tisztviselő" cimre a kiadóba.

A ZSIDÓ ASSZONY

AZ ERDÉLYI WIZO HIVATALOS LAPJA

Héberül szabni

Héberül szabni. Ezt tulajdonképen csak nehány napja tudják. Csak azóta hogy a Wizo az emlékezetes augusztus után kihozta a szabászat héber kifejezéseit. Egészen addig a palesztinai szabóvilágban a legtarkább nyelvbábel uralkodott. Bármily paradoxonnak hangzik: épp ebben az iparban hiányoztak a szükséges kifejezések. Bár Eliezer *ben Jehuda*, az ujhéber nyelv zseniális megteremtője ezen a téren is sok szellemeset alkotott, de ezek a nagyszerü kifejezések a szótárban rekedtek és nem kerültek a forgalomba. Ezen jelenségnek a magyarázata talán abban rejlik, hogy azok az emberek, akik a szabóságra vetették magukat, legtöbbnyire nem a chalucoknak és a chalucáknak azon nemzetiségüktől áthatott rétegéből rekrutálódtak, akik mindenképpen ambicionálják azt, hogy a nyelvi megujhódás előharcosai legyenek. Igy is elég nehézségük volt, amig csekélyke szakismeretekkel egyszerre a legutolsó divat perfekt mestereikké kellett válniok. Hogyan is végezhettek volna emellett még nyelvtanulmányokat is? És vajjon nincsen-e az ő kényes mesterségükben a legfontosabb definició mellett is sok bosszantó félreértés? Igy azután ugy a mester, mint a vevő, leggyakrabban abban a zsargonban egyezett meg, amely hozzájuk a legközelebb állott. Ha azonban héberül beszéltek, ugy megpróbálták anyanyelvüket hüen héberre forditani, tekintet nélkül arra, hogy ez mennyire ellenkezett a héber nyelv szellemével.

Már a szabásnál rosszul kezdődik. *„Ligsos“*-nak hivják héberül a jiddis „scheren“-ből forditva. *„Beged josév jaffe“* — a ruha jól áll — hangzik tovább a tiszta gondolkozásu, valódi héber fájdalmára, aki „holem“-et mond, jól passzol“ *„Kach li mida“* — végy nekem mértéket — németből forditva, szintén fáj a hébernek, mintha ideget érne. Mert a „mida“-t mindenekelőtt a mérték abstrakt fogalmával köti ösz sze, még inkább az ürmértékkel. Természetesen ilyenkor ő maga is zavar ban van a helyes kifejezés megtalálásánál, mert a nyelv itt még érzékeny hiányokat mutat fel. Ezzel szemben a gyakran hallható pleonazmus, „car li sroa“ — a felsőujj szük — fölösleges, mert „ujj“-nak a régi kifejezése „sarvul“.

Erec Jiszrael üzleteiben is, ahol szö veteket és hozzávalókat árulnak, igen kényes dolog még egyelőre a héber ki fejezés. Miért idegesitsük a vevőt, — mondja az eladó és héber beszédébe jiddis, francia és egyéb kifejezéseket kever, hogy megértesse magát, még ak kor is, ha tudja a héber kifejezést. Miért vesztegessem az időt — mondja a vevő mikor már néhányszor azt tapasztalta, hogy lelkiismeretesen lekont rollált szótárismereteit nem értik meg. És igy a bársony, vászon, mousseline, tüll, kapocs és gomb minden nyelven lesz tárgyalva, csak héberül nem, holott ezeket a kifejezéseket részint már a Bibliában is megtaláljuk.

Lassan épül az uj Palesztina számtalan formája körül a héber nyelv vá za. Minden ház és vállalat körül, minden egyetem és technikum, tanintézet és mühely, valamint iroda körül látha tatlanul épül a ma már óriási sejtépitmény, a cellák tizezreivel, amelyeknek mindegyikében megvan a fogalom szó mühelye. Közülök még sok nincsen ki alakulva, melyeket a nyelvtudomány hozott a világra és amelyek még nem forognak a nép ajkán. Sok közülük vadon nőtt gyermekötlet után, költők intuiciójából, iparosok tapasztalataiból

Az egészet a *Waad Halason* irányitja. Waad Halason — a héber nyelv tiszta ságára és fejlesztésére szolgáló költők ből és nyelvészekből összeállitott sokta gu bizottság, melynek *Bialik* az elnöke.

A Waad Halasonnak még nem volt ideje a szabóságban uralkodó nyelvkáosszal törődni. Mezőgazdászok, tech nikusok, matematikusok, természettudósok, elektrikusok, telefonisták, teleg rafisták, nyomdászok és festők erősen igénybevették saját céljaikra.

Már a Wizo is többször igénybevette a Waad Halasont a héber szókincs nek a speciális terrénumokra való fe fülvizsgálásánál és fejlesztésénél. Ugy a Háztartásról (berendezés, tisztántartás és praktikus házieszközök) és a „Mosás“-ról (kémiai tisztitás és foltki vevés) szóló füzetek, melyeket Eszter Rosoff Usieli asszony, a Wizo háztartás tanárnője adott ki, mint a Wizo háztartástan brosurasorozatának első szá**ma, valamint** a több részből álló szakácskönyv, amelyet ezen sorozaton belül a Wizo főzőtanárnője, Milka Saphir asszony adott ki, váratlan követelésekkel állottak elő a Waad Halasonnal szem ben. Tekintélyes időt vett igénybe, amig a héber nyelv lupeja alá vették azoknak a raffinált elő- és utóételek nek, salátáknak és sülteknek a neveit, amelyeket Saphir asszony feltálal.

A szabóságban való utbaigazitás már nem várhatott tovább. Hónapról hónapra szaporodnak a varrókurzusok és napról-napra nagyobb lesz ott a nyelvhiány és a blamázs. Állittassék az a fiatal generáció, amely a nép — vagy középiskolából kilépve varrókurzust akar végezni és amelyhez a héber nyelv ugy hozzá van nőve, mint a saját bőre, azon tény elé, hogy anya nyelve a mindennapi élet terén nagy hiányokat mutat fel? És az uj beván dorlókat, akik nagy elánnal vetik magukat arra, hogy a zsidó hazában az ipart és a nyelvet megtanulják, tanitsák meg egy hivatásra nyelv nélkül?

Itt a változást Sarah Jentis, a Wizo varrókurzusainak hosszu éveken át volt vezetője határozta el röviden. Hét éve, mióta az ország cionista nőszerve zetének, a Hisztadrut Arcithnak varrókurzusait vezeti, fáradozik egy nyelv megtalálásán, amely nyelven magyará zatait adhatja. A legkülönbözőbb forrásokból szedte össze az ezen a téren fölfedezhető szótermékeket és szükség esetén saját ötleteivel egészitette ki azokat. Azonban mielőtt a varrástanitást megkezdte volna, előbb héber órát adott növendékeinek, hogy héberül ér tessék meg egymást.

Szerencsés módon pionirszerepéhez meg voltak a szükséges képességei. Egy Baal Schemtől származó chaszid rabbi leánya volt, akivel felvilágosodott apja a héber tarbuthiskola után az odesszai gimnáziumot és ezzel egyidejüleg egy varrószakiskolát végezte tett és azután nemcsak az ovónői és tanárnői szemináriumot abszolválta és az ottani egyetem történelmi philológiai fakultásait látogatta, hanem a Dybuk szerzőjét, Anskyt kisérte el tudományos kutatóutjain. Amidőn Erec Jiszraelba való kivándorlása után néhány évvel betegsége által kényszeritve volt az első épitőfrontról a városba áthelyeztetni magát és ott a csecsemő gondozóban a fiatal anyáknak varrókurzust tartott, mindig hü maradt cha lucaszerepéhez. És azóta nemcsak hogy évről-évre vezet Tel Avivban és a kör nyékén, mint a Wizo vándortanárnője különleges pedagógiai ügyességgel számtalan varrókurzust, és segit azon asszonyok százainak, akik az olcsó szö vetet meg tudják fizetni ugyan, de már a szabás és varrás költségeit nem tudják viselni, hanem nemzeti nevelésükért is felelősséget vállal. Hogy ta nitványainak megadja a lehetőséget arra, hogy a tanultakat gyakorolhassák, Jentis asszony sokéves tanitási tapasztalatait röviden összefoglalta és az Omanuth segitségével a Wizo ház tartási könyvtárának kiadta.

Scheurim begsirah, a szabás tanitá sa, amely a „varrókönyv“ szériának első kötete először is lehetővé teszi olvasóinak egyszerü háziruhák, és mindenféle alsóruhák készitését.

Az összefoglalásban minden a legtakarékosabban és legpraktikusabban van átgondolva és a szabásmintákon gondosan megmagyarázva. A munkát még sok jó baráti tanács könnyiti meg Acéltüt használni, mert az nem rozsdásodik. A cérnát azon a végén kell befüzni, ahol levágják. (Nem leharapni!) A beszegésnél a sarkokat bevagdosni, a varrógépet igy és igy kezelni és tisztitani. A könyvecske végén van egy kis szótár, amely egy egész csomó ritkán használatos szót tartalmaz németül, lengyelül, oroszul és angolul beszélő tanitvány számára.

Ehhez a tetthez bátorság kellett. Bár annak idején az ország nyelvészeti korifeusai buzgón segédkeztek Saphir asszonynak a modern konyhaművészet terminológiájának kidolgozásában, ez mégis egy könnyebb dolog volt, mint a szabászatnál. A Talmudban és Tanachban egész csomó adat van, amelyek ételekre és azok elkészitésére vonatkoznak. Kezdve Jákob lencsefőzelékén és a kecskesültön, amivel Ábrahám az angyalt megvendégelte, egész a Talmud előirásáig, amely a tréfle — koserre vonatkozik. De a szabóság? A Bibliában majdnem kizárólag a papok ruházatával kapcsolat ban van csak szó szövetről, szegélyről stb. Ezenkivül néhány jelentéktelen résztől eltekintve még csak egyetlen helyen találhatunk gazdagabb forrást, még pedig ott, ahol ezek a nők luxosos öltözködése ellen kelnek ki. Ezzel azután a **Talmud a szabóság** kifejezései tekintetében ki is van meritve és a szabóvilág kifejezései tekintetében továbbra a későbbi idők nyelvképzőinek intuiciójára vagyunk ráutalva.

Még nem biztos, hogy a Jentis asszony által használt kifejezések elnyerik a Vaad Halason elismerését. Egyelőre a tudósok még nem egyeztek meg például abban, hogy a müstoppolás héber kifejezése „achoth“ (ami az „ach“ — fivér achot — nővérek, ezután „ach“ — tüzhely, ami a családot összefüzi.) Vagy tapper — ami a taphér-varrni erősebb formája. Vajjon „mikbecéth“-lerakás fodor, (lekabsből származik, ami azt jelenti, hogy összehuzni, ugyanaz a tő, mint kibuc) a helyes, vagy pedig „mikoeleth“ (kfulim-ból származik, „Falten“. Patent kapocsra használhatják-e a „lachcania“ szót, ami a „lachoz“ nyomni szó ból nem a legszerencsésebben van levezetve.

A szerzőnő elég bátor volt vállalni azt a rizikót, hogy egyes kifejezések melyeket tanitványainak betanitott, még a jövőben meg fognak változni és hogy könyvének második kiadásában sok minden meg lesz másitva, mert az ő merész cselekedete folytán a Waad Halason indittatva fogja érezni magát arra, hogy a héber szabó nyelvet illetőleg állást foglaljon. Azonban ezért nem állhatnak itt tanácstalanul a fiatalok, ha revert, berakást, csatt, gomblyuk, csipke vagy sálgallár kifejezéseket akarják használni. Ha ezen összes szavak eredetével tisztában vagyunk, akkor rájövünk arra, — hála Jentis asszony munkájának — hogy a héberül való szabás érdekesebb, mint más nyelven. Messzemenő kulturtörténelmi kapcsolatok merülnek fel, mialatt a tü öltést-öltés után varr. Igy „achsem“ csatt és tacharim csipke állitólag arab eredetü; rever — héberül: dasch, eredetileg ajtószárnyat jelent és trisch — betét egy ékalaku faberakást. Tehát mind kettő az épitőművészetből ered, az ősrégi zsidó művészetből. Orpith-Sattel, többek között ahogy maga a szerzőnő is mondja, „erep“-ből ered, ami tarkót jelent. Tehát egy igen szerencsés fogalmazás: az akasztó és gomblyuk ősei „kereg“ és „lulach“, amik a frigysátor falait tartották össze és a mai szegély már akkor mint „schulájim“ volt ismeretes. „Redijd“ sálgallér, nemcsak Jesaijától lesz megvetve hanem az imádott nő is ezt viseli szép vállai körül az „Énekek Énekében“. És miről álmodna szivesebben egy kislány, mialatt ruháját varrja, mint arról, hogy ugyanazt az elragadtatást fogja ab ban kiváltani, mint Szulamith, a Sirhasirimben?

Tehát még a poézis sem hiányzik a Wizo látszólag száraz varró könyvecské jéből. És az öltözködés, **valamint a nem zeti nyelv** fejlődésének jelenségét mind össze 5 piaszterért (Lej 30) lehet tanul mányozni.

Dr. Nadja Stein

A nagykárolyi WIZO zászlóbontása

Mint megirtuk, Nagykárolyban is megalakult a Wizo. Az alakuló közgyülésről az alábbi tudósitás számol be: A „Román Király“ kávéház helyiségében, szép számu közönség részvétele mellett alakult meg a WIZO helybeli csoportja, melynek elnöknőjévül **Reiter** Adolfné urnőt választották meg, ki meleg szavakkal köszönte meg a megtisztelő bizalmat Az egyletnek már ez idő szerint 90 tagja van és minden kilátás meg van rá, hogy a tagok száma csak növekedni fog, ilyen buzgó és lelkes vezetőség mellett. Az alakuló gyülést dr. **Fehér** Ferenc ügyvéd tartalmas, tárgyhoz szóló szavai vezették be, amit az egybegyült közönség lelkesen fogadott. Majd Weinberger Nándorné a cluji WIZO csoport delegáltja állott fel, hogy megtartsa nagyszabásu beszédet Pár szóval ismertette a Wizo céljait, aztán rátért a palesztinai nagyépités részleteire. Ritkán hallottuk tárgyilagosabb, őszintébb ismertetését az ügynek. Meggyőző erővel hatottak szavai midőn Palesztina felépitését immár nem csupán egy kis csoport ideáljának, hanem mindannyiunk szükséges követelménnyének bizonyitotta. Felsorolta és cáfolta az ellenérveket, melyek közül a leggyakoribb és valljuk be a legfontosabb kérdés, „ki garantálja, hogy minden vér és pénzáldozat nem hiába való-e?“ — Garantálni? — Hölgyeim és Uraim, — mondta Weinbergerné — hát nem látjuk és láttuk a történelemben, hogy országok épültek és pusztultak el, népek semmisültek meg az idő forgatagában, hát lehet garantálni valamiért, amit emberek alkottak. Népek tették naggyá hazájukat, vérrel tudással, erővel és mivé lettek azok a birodalomnak? — Ki merte volna mondani, ne épits, ne alkoss, mert jöhet idő, mikor nagy munkádnak csak romjait sirathatod. Lelki szemeink előtt mértföldeket elválasztó falak omlottak le, láttuk ott a messzeségben leányainkat, testvéreinket, nehéz, emberfeletti munkában görnyedni, nem lankadó hittel bizni a jövőben, fiatalságukat, örömeiket, életüket adták oda a hitért, hogy hazájuk felépül és amit tőlünk kivánnak s amit mi adhatunk nekik, szegényes filléreinket, hogy segitsünk nekik, — lehet-e szabad-e ezt megtagadni. A ma igérete, a már elért teljesitmények jogán — a szebb jövő reményében, követeljük a zsidó szivektől, hogy mellénk álljanak és segitsenek.

Kertész Sándorné

A temesvári „Bnot Cion“ Wizo leánycsoport 31-én tartott gyülésén Gerő **Muci** jól összeállitott bibliai magyarázatát olvasta fel. Scheer Vera tartott nivós beszámolót az Oradeán megtartott **Wizo** országos megbeszéléséről és ismertette annak határozatait.

Igy lehet héberül tanulni!

Dr. Schagarodska egy istenáldotta tanitónő. Egész lényén az a melegség árad el, ami az igazi tanitót jellemzi — az emberek iránti nagy szeretet, elsősorban a törekvő, fáradó, tanulni akaró iránt. Segiteni rajta, megkönnyiteni neki az életet, amennyire csak lehet, tanulmányaiban örömet is adni neki, ezek azok az akarások, amelyek őt eltöltik. Ezenkivül szenvedélye, amióta csak él, azon titkos törvények kutatása, amelyeknek következtében az emberi lélek uj megismerések, az emberi agy uj ismeretek befogadására képes. A sokéves kutatás és gyakorlat folyamán megtanulta uralni ezen törvényeket és most, amidőn tanit, játszik, mint egy mester a finomidegzetü hangszer klaviaturáján. És ez teszi héber nyelvkönyveit a maguk módján mestermüvekké.

Két alapismereten építi fel nyelvtanitását. Az egyik: kitartó ismétlés, amely az agyba belevésődik és utat vág, amelyeken az uj szavak nehézség nélkül ideoda siklanak, a másik: egy bizonyos lelki inger, hogy az uj nyelv fogalmai egyáltalán megtalálják az utat az agyba.

Nem fárad bele abba, hogy a már egy szer feltüntetett szót az egész könyvön keresztül végtelen variációkban mindig ujra hozza, de oly ügyesen, hogy az ismétlés nem éreződik és igy nem válik unalmassá. Ilymódon elkerüli azt a hibát, amelybe majdnem mindegyik tanár beleesik — és ami a héber nyelv nehéz és gyakran egymáshoz oly hasonló magánhangzóinál oly kellemetlenül bosszulja meg magát — hogy egy csomó uj szót füz a régiekhez, mielőtt még azokat egészen jól tudnák. Ugyszintén őrizkedik a magánhangzótorlódástól. Az első fejezetekben, ahol ez elkerülhetetlen, ott képek támasztják alá a magyarázatokat, amelyek igen okosan a felnőttek számára készült könyvekben is megvannak. Az első könyv szókincse 1000, a másodiké 300 szóra szoritkozik. Mindkét könyvvel néhány hét alatt lehet végezni. 1300 szó már egy egészen jó bázis, különösen, ha nem kell megkonstruálni a különböző nyelvtani formákat, amelyeket használni akarunk, hanem ezeket a meghatározott időben és formában készen kapjuk, ugy, ahogyan azokat a társalgásban a leggyakrabban használják. A minden kötet végén levő szótárkönyvecske az igéket nem infinitivban tünteti fel, amelytől a különböző idők formái oly sokféleképpen térnek el, hogy alig lehet az igére ráismerni, hanem csakis az éppen használatos formában hozza őket, amelyből azután a konjugáció magától adódik, amint ehhez elegendő anyagunk van.

Az egész nyelvtan ugy van rendezve, hogy a mindenkori fejezettel együtt szerves egészet képez. Nem **előzi** meg a fejezetet, mint más helytelen módszernél, hanem **követi**. Előbb az alkalmazás, azután az elmélet. És az elmélet a legszükebb minimumra van korlátozva. A nyelvtan csak a felső szöveg apró kivonataira szoritkozik, anélkül, hogy olyan magyarázatokat füzne hozzá, amely nem adódik magától. Az első könyv végén levő általános összefoglalás a tiszta szép nagybetüs nyomással, amely ezeket a gondosan átdolgozott tankönyveket jellemzi és vonzóerejüket fokozza, hét egész oldalt tölt be. A héber nyelv legijesztőbb kisértete, a nyelvtan, amely a többi tankönyvekben sokszor feltüntetett fontosságával megrémiti a tanulni akarót, itt egy néhány kis guirlanddá zsugorodik össze, melyek elcsusznak a többi könnyü szöveg között.

Ez a szöveg egyetlen téma körül forog, az emocionális központ, ami ma minden héberül tanulónál a legerősebb pozitiv reakciót váltja ki: Erec Jiszráel körül. Fényképekben és dalokban, kicsiny igaz történetekben és az ország klasszikus irőitól való rövid elbeszélésekben mindenütt Erec Jiszrael jelenét és jövőjét találjuk. A szerzőnőnek egy „hautcop"-ja ez a palesztinocentrikus beállitás. Az első sortól kezdve biztositja magának a tanitvány megfeszitett érdeklődését és tudniakarását. Ahol a többi tankönyvek első olvasógyakorlatnak értelmetlen szótagokat és szavakat hoznak, ott ő Palesztina térképét hozza és első olvasó-gyakorlatként a tanulók az ereci kolóniák neveit betüzik, amelyek számukra nagyrészt ismeretesek és örömet szerez, ha azokat elsőizben héberül kibetüzhetik. Ahol a többi könyvek elcsépelt módon összefüggéstelen és üres mondatokat füznek össze, pl. nekem van apám. Ez egy szék. Hol van a tollad — itt érdekes fényképekkel, illusztrált leirások és kis dialógusok vannak, amelyek lassankint mind nagyobb olvasmányokká bővülnek és a palesztinai élet fogalmait ismertetik. Az „igen és nem"-ről oldalas ismertetések vannak, a Moschawa Chederáról, az Emekben való első aratásról, az első anya látogatásáról egy kvucában és a második részben a harmadik allija egész periódusa elevenedik meg a lázas épitkezéssel a városokban és a falvakban. Miután forditások csak a könyv végén, a szótárban vannak, semmi sem szakitja meg a héber szóképet és a tanitvány ilymódon megbarátkozik a hyeroglifákkal telt oldalakkal. Észrevétlenül növekedik az olvasó szókincse is. A már ismert szavak között elszórva ujak merülnek fel, melyeknek értelmét a mondatból ki lehet találni és az összefüggés folytán megmarad az uj szó az emlékezetben. Egy szó pl. oly gyakran ismétlődik egy dalnak a refrainjében, hogy az magától belopódzik a fülbe; egy másik szó a cimbe van becsempészve és a szövegben oly sokszor fordul elő, hogy az olvasmány végén már tudjuk. Az első könyvet például „Matchil"-nak hivják, ami kezdőt jelent. Próbáljuk csak ki, hogy hány kezdő héberül tanuló van, aki ezt a szót párhavi tanulás után tudja!

És csodálkozol azon, hogy az olvasmányok, melyek az ország most élő iróinak a művei, ép azokat a szavakat tartalmazzák, amelyekre neked szükséged van és amelyeket nagyrészt már ismersz? Igen, dr. Schagarodska ezeket az olvasmányokat, ugy formálta át, hogy azok a tanuló számára a könyv megfelelő helyén célszerűek legyenek. Elámulsz azon a rengeteg munkán, amit ez jelent? Nos, munkát igazán nem sajnált ajavaidért dolgozó tanárnő. Amidőn a vidám epizódok és történetkék, amelyeket tanulsz, inspirálnak téged és mikor el vagy ragadtatva azon daloktól és versektől melyeket a gyerekek szájába adnak, akkor tudd meg, hogy tanárnődnek azon zseniális ideája volt, hogy 5 éven keresztül gyüjtögette ezeket az országban való vándorlásai alatt és először a te kedvedért nyomtatásba kiadta, hogy legelső héber beszédgyakorlataid tanulása alkalmával beszivhassad Erec Jiszrael igazi atmoszféráját. Mindegyik azon nevelő tendenciával bir, amely reád állandóan hatást gyakorol lelkesiteni téged a honépitő, chaluci Erecért, melyet eddig — valld be — igen kevéssé ismertél.

És van itt még egy trükk, amelynek bedülsz: Nem veszed észre, hogy hirtelen tudsz pontozatlanul olvasni, amit eddig a nehezek legnehezebbjének tartottál? Hogy történt ez? No igen, dr. Schagarodskának kell lenni ahhoz, hogy az ember figyelmes legyen arra és kihasználja azt, ha egy szókép eltörölhetetlenül belevésődik az emlékezetbe, mihelyst azt meg felelő gyakran vette föl magába a tanitvány. És ekkor lassan, titokban, amikor már a pontozás által biztonságban érezted magad, elkezdte a könnyebb szavaknál elhagyogatni a pontokat, mig a nehezebbeknél, szokatlanabbaknál szép lelkiismeretesen meghagyta azokat. És te, I, nyugodtan továbbolvastál és az az irtózás, ami benned egy pontozatlan szöveg iránt megvolt, lassankint megszünik.

No igen, nem hiába nőtt fel dr. Schagarodska egy csodarabbi miliőjében. Benyomásait nem abból a száraz banális világból kapta, ahonnan a legtöbb tankönyv származik. És az a sok nyelv, amelyet egyedül tanult meg és a fegyelem, amit a különböző egyetemeken tanulmányozott, nem tömték el a benne patakzó csodaforrást — az emberek iránti segitő szeretetének, a zsidó ember ujjászületésének Palesztinában és ősei nyelvének iránti csodaforrását. Ez a csodaforrás adta meg neki az erőt ahhoz az óriási munkához, amellyel a héber gyorsirást megteremtette és ez képesiti arra a határtalan türelemre és csodálatos odaadásra, amellyel évek hosszu során át héber tankönyveknek egész sorozatait adja ki, ugy gyerekek, mint felnőttek számára. Ezek az egyetlen héber nyelvkönyvek, a melyeket asszony adott ki és amelyek a férfiak által kiadott könyvek mögött rendszer és tudományos átdolgozás terén nem maradnak el, de megelőzik azokat az emberi lélek szeszélyeibe való azon szeretetteljes intuitiv behatolással, melyre csak a nők képesek az ellenkezés legyőzésére. Könyveiből természetesen, melyekben a munka dicsőitése, az alkotó cselekedetre való nevelés van, nem hiányzik a palesztinai chaluca teljesitményeinek felsorolása sem. Az asszonyok saját maguknak tesznek jót azzal, ha dr. Schagarodska könyveiből tanulnak héberül.

Dr. Nadja Stein

•

Dr. Fanny Schagarodska tankönyvei: Felnőtteknek: **Ha Matchil** — a kezdő. Nyolc piaszter.

Hászafa we háárec — a nyelv és az ország. Öt piaszter. A harmadik rész, mely a kolónizáció történetét dolgozza fel, most van előkészités alatt.

Gyermekeknek: **Alef, Alef Beth, Schlabin** — lépcső. Tiz piaszter. Ez a sorozat még folytatódik.

WIZO élet Temesváron

A december 25—26-án lezajlott országos WIZO értekezlet után a temesvári csoport január 2-án, kedden tartott kulturdélutánt. A gyárvárosi és belvárosi csoportok közös összejövetelt tartottak Taub Ábrahámné lakásán. A WIZO váradi megbeszéléséről Handler Else tartott rövid beszámolót. Majd Taubné Lion Feuchtwanger: „Die Geschwister Oppenheim" cimü most megjelent könyvéről előadást tartott.

A Józsefvárosban külön kulturdélután volt Eppler Vilmosné lakásán. Mayer René revüt tartott. Handler Else ugyan csak a WIZO váradi értekezletéről referált.

A Bnot Cion WIZO leánycsoport vasárnap, december 24-én tartotta rendes gyülését, melynek keretében Merbl Lea mondotta el a revüt és Hochmann Klári a heti bibliamagyarázatot tartotta, melyet nagy érdeklődéssel hallgattak meg.

WIZO-HIREK

Megalakult a WIZO Szászrégenben. December 17-én tartotta meg alakuló közgyülését a szászrégeni Wizo. A közgyülést **Fixel** Vilmos nyitotta meg, üdvözölte a megjelent hölgyeket és megelégedésének adott kifejezést, hogy a hölgyek oly szép számban jelentek meg, melyben munkakészségüknek megnyilatkozását látja. A jelölő bizottság inditványára — melynek tagjai Kasztner Mórné és dr. Weisz H. Mendelné voltak a közgyülés egyhangulag a következő vezetőséget választotta meg: Elnök: **Grün** Béláné, alelnökök: **Klein** Bernátné, **Rosenbaum** Mendiné, főtitkár: **Fixel** Vilmos, titkár: **Brumberg** Károlyné, pénztáros **Goldmann** Tiborné, ellenőrök: **Mendel** Sándorné, dr. **Weisz H.** Mendelné. A megválasztott vezetőség nevében az elnök köszönetet mondott a közgyülésnek a hozzájuk füzött bizalomért. Néhány meleg szóval is mertette a Wizo programmját. Bejelentette, hogy a Wizo központjából kérni fogja annak jóváhagyását, hogy a tagsági dijak és rendezvények bevételének 50 százalékát helyi szegény asszonyok támogatására használja fel a szászrégeni csoport. Egyben hangsulyozta, hogy a Wizonak nincs hatáskörében más segélyek nyujtása. Ezután a választmányi tagok kijelölésére került a sor. Az alábbiak lettek megválasztva: Neumann Benőné, Kasztner Mórné, Moskovits Mihályné, Márk Zoltánné, Farkas Rudolfné, Leib Áronné, dr. Weisz Mendelné, Fixel Vilmosné, Schwartz Manóné, Weichherz Izsóné, Márk Kálmánné, Fixel Áronné, Márk Károlyné, Simsi Lázárné, Mendel Izidorné, Hamlet Lázárné, Dávid Dezsőné, Meiszter Izsákné, Gläser Hugóné, Rosenbaum Pálné, Strumingher Mórné, Schapiráné, Klein Béláné, Abramoviciné Silberspitzné, Büchler Gyuláné, Frank Emilné, Frank Hermanné, Ellek Gyuláné Krausz Józsefné. Elnök inditványára teadélutánok megrendezését határozták el. A jelenvolt hölgyek közül a következők vállalkoztak teadélutánok megrendezésére: Grün Béláné, Brumberg Károlyné, Márk Zoltánné, Rosenbaum Mendiné, Fixel Vilmosné, dr. Weisz Mendelné és dr. Weisz H. Mendelné. A teadélutánok 1934 január hó 9-től kezdve minden kedden délután meg lesznek tartva.

Rendszeres KKL munka indult meg meg KKL Reghini körzetében. Grün Béláné, reghini KKL biztos, valamint a reghini Aviva Barisszia inciativájára Béda Bisztrán és Görgényszentimrén rendszeres KKL munka vette kezdetét. A KKL munkát Farkas Lajos és Salamon Lázár kereskedők irányitják. Örvendetes a föld megváltása a Geulat Haarec szempontjából, ha a centrálisan felkv- KKL csoportok munkája révén a kisebb helységek is bekapcsolódnak a földmegváltás munkájába.

A nagyszalontai Wizo és az ottani Aviva Bariszia elhatározták, hogy a jövőben kölcsönös kulturmunkát fognak végezni. Igy már a Wizo legutóbbi ülésén **Márton** Lajos az A. B. vezető tagja tartott rendkivül érdekes előadást a cionista ifjuság problémáiról az Aviva Borisszia X. Jom Hahitachduthja kapcsán. Ismertette az aradi Aviva Borisszia konferencia tárgyalásait és határozatait, vázolta a mozgalom ideológiáját és állásfoglalását a cionizmus és a zsidó ország épités kérdéseiben. Az Aviva Barisszia legközelebbi összejövetelén valamely Wizo tag fog előadást tartani és igy állandóan fogják cserélni az előadókat.

A szigeti WIZO kultur estje. Igen sikerült kulturestély keretében tartotta meg a Wizo szigeti tagozata az országos konferenciáról szóló beszámolót. Szépszámu közönség előtt méltatta dr. Danzig Samuné elnöknő, megnyitó beszédében az országos konferencián megjelent hölgyek lelkesedését és ügybuzgalmát. Lendületes szavakkal buzditotta a tagokat kitartó munkára. Utána **Taub** Dezsőné ismertette az országos konferencia határozatait és azoknak nagy jelentőségét. Szmuk Sándorné az országos konferencián szerzett benyomásairól számolt be. A konferenciai beszámoló után Fisché Kahan Klára tartotta meg magas szinvonalu előadását „A zsidó lélek optimizmusáról" cimmel. Az előadás osztatlan tetszést váltott ki. Az estély dr. Danzigné elnöknő záróbeszédével ér véget.

A brassói WIZO csoport jelentése az 1933. munkaévről. Május 19-én megválasztottuk az uj tisztikart. Diszelnökök: Dr. Pappné, dr. Deutch Ernőné. Elnöknő: Eiger Adolfné. Alelnökök: Dr. Weisz M.-né, Szombat Samuné. Pénztáros: Mihalovici Jonelné. Titkárok: Katz Józsefné, Czitrom Aladárné. Ellenőrök: Deuts Arminné, Engelmann Leóné. Vigalmi bizottság: Reichfeldné, Adler Arnoldné, Mihaloviciné, Krebsné, dr. Fischer Béláné, dr.Tausingerné és Littmanné. Programmunk első pontja, a tagszerzési akció igen szép eredménnyel zárult. Elköltözések és halálesetek folytán 15 tagot veszitettünk el, ennek ellenére a taglétszám 45-ről 63-ra emelkedett és állandóan növekedő tendenciát mutat. Megállapitható, hogy Brassóban élénk zsidó nemzeti élet van és büszkén mondhatjuk, hogy nincs olyan cionista munka, amelyből a Wizo hölgyek ki ne vennék részüket. 1. A KH akciót hölgyeink kisérőmunkájával, valamint jegyzéssel támogattuk. Munkánk legjobb bizonyitéka dr. Gelber elismeréssel irt köszönő levele. 2. KKL. 1932. január 1 óta a brassói Wizo csoport a Hanoar Hacioival karöltve végzi a perselymunkát. Az ürités a csoport kontrollja mellett az ifjuság végzi. A bevételek emelkedését mutató kimutatások alapján reméljük, hogy a KKL budgetet fedezni fogjuk, sőt, talán tul is lépjük. A Wizo csoport perselye 1933 január 1-től december 31-ig 1.683 lejt hozott. 3. A bukaresti chanuka bazárra 88 tárgyat küldtünk. 4. Tagsági dijainkat a temesvári központnak erre az évre átadtuk és pedig: 1933. március 6.049 inkl. 1932. hátralék, julius 4.808, december 6042 lejt összesen 16.899 lejt. 5. Chalucokat támogattunk és sikerült több brassói fiunak certifikátot szerezni és ezáltal a városban a figyelmet a zifjusági mozgalomra terelni. 6. Kulturszempontból is elkönyvelhetünk eredményeket. Következő előadásaink voltak: Dr. N. M. Gelber, Dr. Deutsch Ernő főrabbi, Dr. Mibachan, Fischer Béláné, Austerlitz Ottó és mások. Kiemelendő a gyönyörüen megrendezett Bialik-est. Segélyeztük a Tarbuth iskolákat. 7. Csatlakoztunk a temesvári fehérnemü akcióhoz és ezzel akarjuk munkaévünket lezárni. Január hóban fogjuk közgyülésünket megtartani. Reméljük, hogy jövőre nagyobb eredményeket fogunk elérni, miután taglétszámunk emelkedett.

A zsidókérdés és a cionizmus alapvonalai. Ezzel a cimmel a napokban egy brosura fog megjelenni az Aviva-Barisszia kiadásában. Magában fogja foglalni: a zsidókérdés okait, lényegét és megoldását, a zsidó nép politikai és gazdasági történetének vázlatát, a cionizmus ideológiáját és történetét, a Cionista Szervezet és Jewish Agency státuszát, a cionista mozgalom nagyjainak portréját, a galuthi és a palesztinai zsdó munkásmozgalom történetét, s chaluciut történetét, a chaluciu történetét és ideológiáját, valamint a cionista pártok ismertetését. A kiadvány iránt a cionista társadalom köreiben nagy érdeklődés nyilvánul meg.

A ZSIDÓ ASSZONYT
kiadja az erdélyi WIZO temesvári központja, Piata Asanesti 4.

HIREK

Menza-bál volt Szigeten...

Az embernek szinte az az érzése, mintha a máramarosszigeti zsidó közéletet valami beteges pszihózis ejtette volna hatalmába.

A legutóbbi parlamenti választások során olyan orgiát rendeztek az „aranyborju" körül, ami a pusztai zsidó nemzedék lázadását is tulszárnyalta.

Aztán elmultak a választások és — mint mondják — a szigeti zsidók szégyelték magukat, önmagukat és a világ előtt. Ha összeszámolnók azokat a bünbánó kijelentéseket, melyek a választások óta hallhatók léptem-nyomon, hogy „azért én a Zsidó Pártra szavaztam", ugy ezekből egész tekintélyes szavazatmennyiség kerekedne ki.

Aztán a szégyenérzet is elmult.

Közben hazajöttek a kolozsvári egyetemen tanuló szigeti zsidó diákok. S mint minden évben, most is megrendezték a szokásos menza-bált, mely a szigeti társadalmi élet kiemelkedő eseménye szokott lenni.

A diákok delegációja a felkereste Mihályi Gábor vármegyei prefektust, akik a delegéció kérésére készséggel bocsátotta a menza-bál rendezésére a Prefektura disztermét.

S jött a bál. A zsidó diákok menza-bálja.

S felvonult a szigeti román társadalom. S felvonult a román intelligencia és a szigeti román tisztikar. Teljes létszámban . . .

Csak a zsidó „intelligencia" maradt otthon.

Egyetlen cionista ügyvéd kivételével véletlenül sem vetődött oda zsidó ügyvéd, vagy orvos.

Senki sem volt ott azok közül, kik valamikor diákok voltak s akik a kolozsvári és a külföldi zsidó diákmenzákon készitettek elő pályafutásukat.

A zsidó „intelligencia" a klubbokban ült.

Mialatt egy román százados felesége megkérdezte az egyik báli rendezőt:

— Tulajdonképpen hol vagyunk mi most, zsidó vagy román bálon? . . .

A menza bál egyébként jól sikerült. Anyagilag és erkölcsileg egyaránt. A nemzsidó közönség nagyon jól érezte magát a zsidó diákság rendezvényén és társaságában.

A zsidó diákság pedig ezuton mond köszönetet a szigeti román társadalomnak, mely honorálni tudta a diákok ügyét.

(st. l.)

— *Egy és háromnegyed millió zsidó lakik Newyorkban.* Newyorkból jelentik: A legujabb statisztikai adatok szerint Newyorkban ezidőszerint egy millió és 750.000 zsidó él. Közülök 6500-an foglalkoznak füszer és gyarmatáru kereskedéssel, 3000-nek van trafikja, 6000-nek mészárszéke, 7000 nek ruhaüzlete, 250 nek vasáruboltja, 250 nek drogériája, 2500 nak butorboltja, 150 nek elekromossági üzlete. A többi főleg alkalmazott, gyári munkás és intellektuel. Tizenkét zsidó bank muködik Newyorkban 50 fiókintézettel és tizenegy zsidó szinház.

— **Köszönetnyilvánitás.** Hálás köszönetet mondok — a család nevében is — ezuton mindazoknak, akik drága jó uram elhunytával olyan bensőségesen fejezték ki részvétüket. **Dr. Kohányi Rezsőné.**

Hitközségek figyelmébe!

Egységes כשר של פסח liszt

Az oradeai orth. rabbinátus hechserjével ab Osorheiu (Fugyivásárhely) vagonba rakva zsákkal Lei 700 per 100 kg. Még kapható. Megrendelést e hó 20-ig elfogadunk.

ERZSÉBET MALOM

Telefon Oradea 222. Osorheiu

— **A kolozsvári zsidó iparosok vigalmi bizottsága** folyó hó 14-én, vasárnap délután 4 órai kezdettel nagy müsoros teadélutánt rendez a Regal kávéház nagy termében. Tekintettel a jótékony célra, a hölgybizottság mindent meg tett, hogy e nagyszabásu teadélutánon mindenki nagyon kellemesen szórakozhasson. Kérünk mindenkit, hogy okvetlen jöjjön el.

A Hölgybizottság.

— **Április 1-én a posta több emlékbélyeget kivon a forgalomból.** Bukarestből jelentik: A posta igazgatósága közli, hogy április 1-én kivonják a forgalomból a hadsereg százéves, a tengerészet ötven éves évfordulójára, továbbá Erdély és Beszarábia egyesülése alkalmából készült, a népszámlálási emlékbélyegeket és Alexandru cel Bun-bélyegeket.

— **Halálozás.** Rosenheck Izidor bukaresti fakereskedő f. hó 4-én rövid szenvedés után elhunyt. Feleségén és kisfián kivül nagykiterjedésü családja és jóbarátja gyászolja.

— **Hitlerék elkobozták Zetkin Klára berlini villáját.** Berlinből jelentik: A birodalmi főváros közelében levő Zetkin-villát, amelynek értéke hatvanezer márka, elkobzottnak jelentették ki. A tulajdonos, Klara Zetkin kommunista nőképviselő, mint ismeretes, Oroszországba emigrált s ott meg is halt.

— **Kezdődő érelmeszesedésnél** a természetes „**Ferenc József**" keserüviz ugy az alhasi pangást, mint a renyhe emésztést megszünteti és a magas vérnyomást leszállitja. A gyakorlati orvostudomány vezérei a **Ferenc József** vizet azért becsülik olyan nagyra, mert ez gyorsan és enyhe módon szabályozza a szervezetre annyira fontos gyomor- és bélmüködést. A **Ferenc József keserüviz** gyógyszertárakban, drogériákban és füszerüzletekben kapható.

— **Vasutassztrájk tört ki Kubában.** Newykorból jelentik: Kubában vasutassztrájk tört ki, mert az igazgatóság a munkások által követelt magasabb béreket nem volt hajlandó megadni. A sztrájkon kivül zavargásokat és felkelési mozgalom fellángolását is jelentik a szigetről. Mariano, Santa Clara és Trinidado városokban uccai harcok folynak a forradalmárok és a kormánycsapatok között. Az idegenellenes hangulat ismételten terjedőben van.

— **Eljegyzés.** Weisz Gabi Szilágysomlyóról eljegyezte Dr. Jeremiás Gyula Szatmárról. (Minden külön értesités helyett.)

— **A nankingi kormánycsapatok elfoglalták Fukieng kommunista tartomány fővárosát.** Londonból jelentik: A kinai kommunisták álta megszállott Fukieng fővárosát, Fucsaut, mely a kinai kommunista haderő bázisa volt, elfoglalták a nankingi kormánycsapatok. A kommunisták ellentámadásba mentek át, a kormány csapatai azonban a helyzet urai maradtak a fővárosban.

— **Orvosi hir.** Dr. Balogh István sebész urologus Bukarestben telepedett le. Rendel Bulevard Domnitei 49. sz. alatt. Dr. Balogh hosszu éveken keresztül volt Berlinben von Lichtenberg professzor asszistense. Elbocsátása a berlini klinikai szolgálatból az árja törvény alapján történt.

— **Nagy sikerrel mutatkozott be a dévai zsidó kulturegyesület.** A napokban tartotta meg az ujonnan alakult dévai zsidó kulturegyesület első müvészestjét nagy sikerrel. A kulturegyesület céljáról Antal Márk, a kolozsvári Tarbut volt igazgatója mondott nagyhatásu prológust Az est fénypontját a kilencéves Grün Ibi fellépte képezte, aki tánc- és énekszámaival pompás sikert aratott. Horváth Magda ritmikus tornatanárnő az ifjuság zenekarának kisérete mellett két táncszámot mutatott be müvészi tökéletességgel. R. Hegedüs Bébi operaénekesnő Nussbaum Eila zongorakisérete mellett operaáriákat és müdalokat énekelt. A müvésznő, kit már rádión keresztül is megkedvelt a közönség, hangjának melegségével és erejével tomboló sikert aratott. Dobó Andor zenetanár Liszt: Gnomenreigen és Bartók: Román népi táncok cimü darabjait adta elő zongorán. Tökéletes játékával nagy tetszést aratott. Lőrincz Ila kedves táncszáma fejezte be a nivós programot, melynek pompás megrendezése a kulturegyesület vezetősége, különösen dr. Lőrincz Jenőné, Rappaport Jánosné és Rafael József agilitását dicséri. Az előadást a reggeli órákig tartó táncmulatság követte.

Nehéz széklet elkerülhetetlenül

ARANYERET

okoz és aranyér igen gyakran sebészi beavatkozást jelent!

SOKAN azt hiszik, ha enyhe székrekedésben szenvednek, azt könnyen elhanyagolhatják, holott ezt a könnyü indiszpoziciót a legerélyesebben le kell küzdeni.

Akik székrekedésben szenvednek, akármilyen enyhe is legyen az, ki vannak téve annak, hogy aranyeret kapnak, — ezt a rendkivül kellemetlen betegséget, amelynek igen gyakran sulyos mütét a következménye.

ARTIN - *a biztos, ártalmatlan, természetes hashajtó megelözi az aranyeret.*

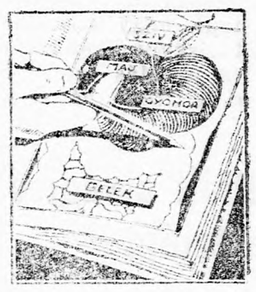

A legkisebb tünetnél, ha nehéz a széklet, vagy nem elegendő, szedjen Artint.

Az Artin hashajtó hatása épen annyira biztos, mint fájdalommentes. Nem okoz gyakori székletet, hasmenést, vagy görcsöket. Egyszerre és tökéletesen megtisztitja a beleket. A széklet teljesen normális.

Artin azonkivül megerősiti a beleket és idővel megszünteti renyheségüket—hozzásegiti őket, hogy feladatukat — ahogy azt a természet rendelte — normális uton végezzék.

ÁRA LEI 20.— 33.— 88.

Dr. Wander Rt. készitménye

— **Nagy árviz pusztit Argentinában.** Newyorkból jelentik: Az argentinai Mendoza tartományban már napok óta árvizek pusztitanak. Az árviz következtében számos család hajlék nélkül maradt. Hatvan halottja és száz eltüntje van az árvizkatasztrófának.

— **Lloyd George utban van Portugália felé.** Lloyd George volt angol miniszterelnök, az angol liberális párt elnöke európai utra indult. Többek között meglátogatja az ibériai félszigetet is. Most van utban Portugália felé.

— **Eljegyzés.** Bischitz Rózsi és Hajós Sándor jegyesek.

— **Gázexplózió következtében három ember meghalt a ruhrvidéki Klettenberg-ben.** Berlinből jelentik: A ruhrvidéki Klettenbergben gázexplózió következtében egy lakóház összeomlott. A helyszinre kiérkezett tüzoltók három embert holtan emeltek ki a romok alól, mig a negyedik áldozat kórházba szállitás közben meghalt. A hatósági vizsgálat idején ujabb gázexplózió történt, amely a szomszédos lakóházat rongálta meg, ugyhogy a ház lakóit azonnal ki kellett lakoltatni az omladozó falak közül. Mindezideig nem sikerült megállapitani, hogy mi okozta az explóziót.

Ilja Ehrenburg: Lasik Roitschwantz. Lasik Roitschwantz mozgalmas élete az oroszországi Hamel egyik kis szabómühelyéből indul ki, végigvonul Európán és Palesztinán, Rachel sirjánál ér véget. E csodálatos kis zsidó története nemcsak regény: hatalmas vádirat az emberi gonoszság és butaság ellen. Ezen néhány száz oldalon megörökitődik az egész mai Európa a világnézetek roppant összevisszasága oly csodálatos müvészettel megirva, mely ezt a könyvet kétségkivül kiemeli az ugynevezett „jó könyvek" kategóriájából és a remekmüvek sorozatába emeli. Lasik Roitschwantz éppen ugy balhatatlan alakja lesz a világirodalom regényhőseinek, mint Raszkolnyikov, Don Quijote vagy Svejk. A könyv szép kiállitásban, kötve kapható az Uj Kelet könyvosztálvában utánvéttel vagy az összeg és portóköltség előzetes beküldése mellett. Ára csak 99 lej és portó költség.

NAPRÓL NAPRA

Paul Valeri francia iró tervet dolgozott ki Versaillesben létesitendő állandó szabadtéri szinpadra vonatkozóan. A nyár folyamán sorozatos bemutatókat rendeznének itt francia klasszikusok és kiváló modernek müveiből.

•

A német Penclub csoportja átalakul a német irók nemzeti szövetségévé.

•

A jelenleg turnén levő Josephine Baker a közeljövőben Párizsban mulatót fog nyitni. Már be is nyujtotta kérését a munkaügyi minisztériumhoz aziránt, hogy biztositsák jazz-zenekara nemfrancia honos tagjainak munkavállalási lehetőségét.

•

Roosevelt elnök kénytelen volt kedvenc kutyáját, „Major"-t láncra veretni, mert a hatalmas farkaskutya legutóbb több előkelőséget, aki a Fehér Házban járt, megtámadott. Major igy többek között kihasitotta Bennet kanadai miniszterelnök nadrágját és az egyik előkelő vezető washingtoni szenátor karjából pedig hatalmas darabot harapott ki.

•

A fokföldi East London mellett a halászok szokatlan alaku halszörnyeteget fogtak ki. A hal teste kutyához hasonlit, négy végtagja van, melyek emberkéz alaku nyulványokban végződnek. A tudósok azt hiszik, hogy a csodaszörny a sargassum-fajhoz tartozó korcs.

Madách: Ember tragédiája. Propagandakiadás Zichy Mihály képeivel. 90 lej egészvászonban. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg és portó költség előzetes beküldésével vagy utánvéttel.

ÚJ KELET Legujabb hírek

Bizalmat szavazott a francia kamara Chautemps kormányának a Stavisky-ügyben

Chautemps és kormánya fogadalmat tett a francia közélet megtisztitására

A baloldal fölényesen győzött a jobboldali ellenzékkel szemben. A royalisták Versaillesben tüntettek

A párizsi főállamügyésznek is távoznia kell a Stavisky-botrány miatt

Párizs, január 13. A kamara a szombat ra virradó hajnalban szavazott a Stavisky-interpellációk elhangzása után a kormány által felvetett bizalmi kérdésben. Kézfelemeléssel elfogadták Herriot javaslatának első részét, amely hangsulyozza a közéleti erköles megszilárditásának szükségességét. A javaslat második részét, a mely azt a meggyőződést emeli ki, hogy a kormány teljesiteni fogja kötelességét a politikai morál helyreállitására irányuló erőfeszitések terén is, 376 szavazattal 265 ellenében fogadták el. Az ellenzék napirendi javaslatát, amelyet Ibarnegarey képviselő terjesztett elő 330 szavazattal 229 ellenében elvetették.

A szavazást megelőzőleg, péntek este a kamara palotája környékén a nagy karhatalmi készültséget egész napon át fenntartották. Több üzlet elővigyázatosságból nem nyitott. Az ülésteremben a tegnapinál kevesebb érdeklődés mellett folyt a Stavisky-botrány folytatólagos interpellációs vitája. Kormányrészről jelen voltak az ülésen Chautemps miniszterelnök, Renaldy igazságügy, Georges Bonnet pénzügy- és Pierre Cot légügyi miniszterek. Ibarnegarey interpellációjában kérdéseket intézett a pénzügyminiszterhez a Stavisky üggyel kapcsolatban, majd azt hangoztatta, hogy a kormány hibát követett el, amikor Dalimier volt gyarmatügyi miniszternek elégtételadás mellett ejtette el. Georges Bonnet megadta a felvilágositásokat az interpellálónak s közölte azt is,

hogy nem volt kapcsolata Stavisky vállalkozásaival s az öngyilkossá lett bankárt nem is ismerte.

Herriot is szükségesnek látta felszólalni. Azt hangoztatta, hogy ismert tény, hogy a fezőrök az uralmon levő pártokhoz igyekeznek dörgölőzni. Helyes a botrányban kompromittáltak felelősségrevonása, de nem szabad ebből politikai kérdést csinálni. Tardieu vitába szállott a szociáldemokratákkal.

Szemére vetette Leon Blumnak, hogy ellene van parlamenti bizottság kiküldésének, pedig az Oustric-botrány idején párthivei állottak elő bizottság kiküldésének inditványával

s ő akkor nem emelt ez ellen kifogást. A radikálispárt részéről bizalmi javaslatot terjesztettek ezután elő, amely hangoztatja azt a meggyőződést, hogy a kormány minden téren képes lesz feladatának ellátására.

Egyidejüleg Bonnaure képviselő mentelmi jogát a kamara felfüggesztette s igy a hatóságok a Stavisky-botrányba belekeveredett képviselő ellen most már eljárhatnak. Letartóztatását mára várják.

A royalisták tovább verekednek

Párizs, január 13. Versaillesben a radikálszocialisták tegnapi gyülésén monarchista elemek zavargást inszcenáltak. A királypártiak csoportja botokkal és székekkel támadt rá a gyülés résztvevőire s csakhamar nagy verekedés fejlődött ki. A harc hevében betörték a gyülésterem tükreit, sőt a menyezetről még a csillárt is letépték. Nagy karhatalmi kirendeltséget kellett kivezényelni a verekedők megfékezésére. Husz sulyosan sebesült személyt kórházba szállitottak.

Staviskyné nyilatkozik

Párizs, január 13. A Chamonixból Párizsba visszatért Staviskyné sajtónyilatkozatban kijelentette, hogy nem fér kétség férje öngyilkosságához. Párizsban nem tartják kizártnak, hogy a rendőrség ráteszi a kezét Staviskyné ékszereire és nagyértékü ruháira is. Más értéke nincsen az öngyilkossá lett fezőr hátramaradottainak.

Kompromittált ujságirók galériája

Párizs, január 13. Csütörtökön este indult el a vonat Bayonneba, amely magával vitte Dubarry és Aymard főszerkesztőket a bayonnei fogházba, politikai körökben azonban már ujabb ujságirónevekről beszélnek és azt állitják, hogy rövidesen még néhány nagynevü ujságiró vonul be a hiressé vált fogházba. Nem mulik el nap, hogy ne hallgassanak ki a párizsi rendőrfőnökségen ismert ujságirókat a Stavisky-botránnyal kapcsolatban. A Humanité azt irja, hogy a nacionálista Aujourdium (ezelőtt Rompart) főszerkesztője, Paul Lewy szintén bele van keverve a botrányba s egymillió frankot kapott hallgatási dij fejében Staviskytől.

A bünvádi vizsgálat kiterjed természetesen azoknak a köztisztviselőknek a tevékenységére is, akik mulasztásaikkal vagy szándékosan elősegitették Stavisky csalásait. Chautemps miniszterelnök kamarai beszédében is bejelentette, hogy a fegyelmi vizsgálat minden irányban megindult és azt követi majd a legsürgősebben végrehajtott bünvádi eljárás. A magasállásu közhivatalnokok közül elsőnek, a jelek szerint, Pressart párizsi főállamügyész bukott meg, aki — mint ismeretes — Chautemps miniszterelnök sógora. A miniszterelnök kamarai beszédében nyiltan megmondotta, hogy nem lesz tekintettel családi kapcsolataira sem és a nyomozást a legerélyesebben folytatják le.

Hová lettek a százmilliók?

Párizs, január 13. A francia lapok továbbra is hasábos tudósitásokban számolnak be a Stavisky-botrányügyben folyó vizsgálat részleteiről. Továbbra is az a kérdés áll előtérben, hogy hová tünt el az a sokszázmillió frank, amelyet a világcsaló összeharácsolt. Eddig mindössze 400 ezer frank készpénz és néhány nem nagy értéket képviselő drágakő került elő. A rengeteg millió eltünését részben azzal magyarázzák, hogy Stavisky két kézzel szórta a pénzt.

A lapok élesen birálják a párizsi rendőrfőnökség utlevélhivatalának eljárását, mert Stavisky december 23-án azután, hogy már kiadták ellene az elfogatási parancsot, utlevélhez jutott. A Stavisky-botrány szálai átnyulnak Belgiumra is. 1930 augusztusában a fezőrkirály Brüsszelben megalakitotta a „Belga Jelzálog Bank“ és a részvényekkel üzött csalások következtében másfél millió frank kárt okozott.

Stavisky, a Don Juan

Párizs, január 13. Stavisky öngyilkossága után a nyomozás napról-napra egyre érdekesebb dolgokat tár föl a szélhámoskirály előéletéről. Stavisky egész életében nagy szerepet játszottak a nők. Ez volt Stavisky gyengéje, de sokszor legkitünőbb üzleti lehetősége is.

A háboru előtt nősült, egész fiatalon. E házasságából egy gyermeke született. Felesége később megismerkedett egy holland ültetvényessel, aki halálosan beleszeretett az asszonyba, végül huszezer holland forint lelépési dijat ajánlott fel érte. Stavisky belement az üzletbe és elvált. Következő esete egy grófnak a lányával volt. A lány menyasszony volt. Stavisky gyors sikert ért el, a kontesz felbontotta eljegyzését, megszökött hazulról s Staviskyhez költözött. Stavisky ettől kezdve zsarolta a grófot, a kizsarolt pénzzel különböző szélhámos vállalkozásokba kezdett. Ekkor leplezték le először, s tizenhárom hónapi börtönre itélték. Az ősi nemesi családból származó grófnő, miután leleplezték előtte Staviskyt, Nancyban az uccán főbelőtte magát.

1926-ban ellenállhatatlan modorával, nagyvilági alürjeivel bizalmába férkőzött Winnifred Houndnak, akinek óriási birtokai voltak Amerikában. Nap-nap után megjelentek a biarritzi kasszinóban. Itt ismerkedett meg Mr. Hound lányával is. Stavisky óriási összegekben játszott egy este és 800 ezer frankot nyert. A kasszinóban rájöttek, hogy nem egészen korrekt módon. Miss Hound kérésére az apa óriási összeget juttatott a kasszinónak, csak azért, hogy eltussolják az esetet. Mr. Hound a botrány után leányával azonnal elutazott Montekarlóba. A leány Montekarlóból telefonon hivta fel Staviskyt, több mint egy óráig beszélgetett vele s utána veronállal megmérgezte magát és meghalt

Véres összeütközés volt Brüsszelben fasiszták és antifasiszták között

BRÜSSZEL, január 13. A belga főváros több kerületében az éjszaka véres összetüzések voltak fasiszták és antifasiszták között. A zavargás annyira elfajult, hogy a brüsszeli helyőrséget is riadó-készenlétbe kellett helyezni és kivezényelni az uccákra. Hatvan sulyos sebesültet szállitottak kórházba és több száz előállitás történt.

Ausztriában megkezdődött a döntő harc a nemzeti szocialistákkal

Ujra őrizetbe vettek több nemzeti szocialista vezetőt. Alberti Heimwehr-vezért is előállitották, majd lemondatták tisztéről

Bécs, január 13. Alfred Frauenfeld, Leopoldi és Schattenfroh osztrák nemzeti szocialista vezetőket az utóbbi napok eseményei miatt ujra őrizetbe vették. Kihallgatásra idézték a rendőrségre Alberti Heimwehr-vezért is, aki a Heimatschutznak a nemzeti szocialistákkal való együttműködésre hajlandó szárnyához tartozik. Őt kihallgatása után elengedték a rendőrfőnökségről. Ujabb jelentés szerint Alberti gróf, az alsóausztriai Heimwehr-vezére lemondott tisztéről. Visszalépése annak tulajdonitható, hogy nemzeti szocialista vezetők társaságában látták, akikkel tárgyalásokat folytatott anélkül, hogy erre felsőbb megbizása lett volna.

Párizs, január 13. A Temps kitartó harcra buzditja Dollfusst Ausztria sorsdöntő napjaiban. A lap megállapitja, hogy a jelek arra vallanak, hogy a döntő harc a nemzeti szocialistákkal Ausztriában megkezdődött. Az osztrák kancellárnak nem szabad alkudozásba bocsátkoznia ellenfeleivel. Az egész nemzetközi közvélemény a jelenlegi osztrák kormány mögött áll. Talán veszélyes lépés, hogy a Heimwehrt kell felhasználni a kormány erejének növelésére, de ugy látszik ezt meg kellett tenni. Kétségtelen, hogy a Heimwehr ellenszolgáltatásokat fog követelni s ennek az igénynek Suvich olasz külügyi államtitkár bécsi látogatása küszöbén még nagyobb jelentőséget kell tulajdonitani, de a Heimwehr, ha fasiszta alakulat is, a független Ausztriát akarja.

— **Nehézségekbe ütközik Van der Lubbe holttestének Hollandiába szállitása.** Hágából jelentik: A berlini holland követ megbizást kapott arra, hogy interveniáljon a birodalmi kormánynál Lubbe holttestének hazaszállitása ügyében. Lubbe rokonai ugyanis azt akarják, hogy Lubbe szülővárosában, Leydenben temettessék el. Ez azonban nem megy simán, mert a német birodalmi kormány nehézségeket gördit a holttest hazaszállitása elé. Ugylátszik nem szivesen válnak meg Göring és Göbbels urak a holttesttől. Szeretnének talán a sir közelében maradni, hogy időnként „vezeklő imájukkal“ keressék fel tervük végrehajtójának sirját, aki életével fizette meg — Hitler-rezsim isteneivel kötött barátságot.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása, Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefon: 9-77.

Cenzurat

hajhullást hajkorpázást megszüntet EGGER PETROL